ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ'.
ΤΟΜΟΣ Η'.
ΕΤΟΣ 18ον
ΤΕΥΧΟΣ 20
15 Φεβρουαρ. 1908
ΑΘΗΝΗΣΙ
Ὁδὸς Σωκράτους 2
Ὄπισθεν τοῦ Βαρβακείου

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ
ΦΡ. ΠΡΙΝΤΕΖΗΣ
Περιοδικὸν - Σύγγραμμα Δεκαπενθήμερον Ἐγκυκλοπαιδικὸν
ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ
Ἐσωτερικ. δρ. 16
Ἐξωτερικ. φρ. 20

Η ΕΝΑΕΡΙΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΗ ΠΤΗΣΙΣ

(Συνέχεια καὶ τέλος)

Ο ΑΗΡ κέκτηται μεγάλης σημαντικότητος δευτέραν τινὰ ἰδιότητα ἐν τῇ νέᾳ ταύτῃ ναυσιπλοΐᾳ, ἤτοι τὴν ἐκτάκτως μεγάλην ποικιλίαν τῆς πυκνότητός του· Νοεῖται διὰ τούτου, ὅτι τὰ συνιστῶντα αὐτὸν μόριά εἰσὶ τοσοῦτον ἐγγὺς ἀλλήλων, ἐφ' ὅσον ὁ ἀὴρ ὑποβάλλεται εἰς μεγαλειτέραν πίεσιν ἢ εἰς μικροτέραν θερμότητα. Οὕτω παρατηροῦμεν τὸ φαινόμενον καλλίτερον ἔν τε τῇ ἐναερίῳ καὶ τῇ ὑποβρυχίῳ ναυσιπλοΐᾳ, αἵτινες ἀμφότεραι γινόμεναι ἐν τῷ ρευστῷ, ὥστε βλέπομεν πόσον διαφέρουσιν ἀλλήλων, καθόσον ἡ πυκνότης τοῦ ὕδατος διαμένει σχεδὸν πάντοτε σταθερά, οἱονδήποτε καὶ ἂν εἶνε τὸ βάθος τοῦ ὑπὸ συζήτησιν στρώματος, ὅτε ὁ ἰχθὺς διατηρεῖ πυκνότητα σχεδὸν ἴσην πρὸς τὴν τοῦ ὕδατος· ἡ δὲ πυκνότης τοῦ ἀέρος ποικίλλει τοὐναντίον σὺν τῷ βάθει τοῦ στρώματος, ἔνθα εὑρίσκεται τὸ πτηνόν, ὅπερ κέκτηται πυκνότητα μεγαλειτέραν τῆς τοῦ ἀέρος!

Ἡ ἐλαστικότης (διαφορὰ) αὕτη τοῦ ἀέρος σχετικῶς πρὸς τὸ ὕψος ἔχει ὡς συνέπειαν, λυπηρὸν φαινομενικῶς, ὅτι τὰ ὑψηλὰ διαμερίσματα τῆς ἀτμοσφαίρας διαμένουσι πάντοτε ἀπροσπέλαστα τῷ ἀνθρώπῳ καὶ τοῖς μηχανήμασι, καθόσον, τοῦ αὐτοῦ ἀριθμοῦ τῶν μορίων τοῦ ὀξυγόνου κατέχοντος διπλάσιον ἢ τριπλάσιον χῶρον ἐν τοῖς μεγάλοις ὕψεσιν, ἕπεται ὅτι ἡ αὐτὴ ἀναπνοὴ δὲν ἀποδίδει τοῖς πνεύμοσιν ἢ τὸ ἥμισυ ἢ τὸ τρίτον τῶν μορίων τοῦ ὀξυγόνου, ὅπερ μᾶς παρέχουσι τὰ στρώματα τοῦ βάθους τῆς ἀτμοσφαίρας· ὁ δὲ ἄνθρωπος ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει λιποθυμεῖ καὶ ἀποθνήσκει, ὡς συνέβη ἐν τῇ καταστροφῇ τοῦ ἀεροστάτου «Ζενίθ» εἰς 8,000 μέτρων ὕψος, τῷ 1875. Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς κινητῆρας, ἕνεκα τοῦ αὐτοῦ λόγου τῆς ἀραιώσεως τοῦ ὀξυγόνου, χάνουσιν οὗτοι τὴν δύναμίν των ἐφ' ὅσον ταπεινοῦται τὸ βαρόμετρον. Ὥστε οὔτε τὰ πηδαλιουχούμενα ἀερόστατα, οὔτε τὰ ἀερόπλανα, ἤτοι τὰ διὰ κινητήρων, σκαφίδια θὰ δυνηθῶσι ποτὲ νὰ ριψοκινδυνεύσωσιν εἰς τὰ ὑψηλὰ ταῦτα μέρη. Ἐκτὸς δὲ τούτου τὰ μηχανήματα καὶ τὰ ἐργαλεῖα αὐτῶν, ἕλικες κτλ. δὲν θὰ εὕρωσι πλέον ἐν τῷ ὑπερβολικῶς ἠραιωμένῳ τούτῳ ἀέρι σημεῖον ἐπαρκὲς στηρίγματος, πρὸς ἐκτελεσιν ὠφελίμου ἀποτελέσματος.

Μὴ ὦμεν ὅμως καὶ τόσον ἀπαισιόδοξοι. Ἡ ἀραίωσις αὕτη τοῦ ἀέρος συμφώνως πρὸς τὸ ὕψος παροασιάζει προτέρημά τι, ὅπερ καθ' ἑαυτὸ ἐξουδετεροῖ πάντα τὰ μειονεκτήματα, ἅτινα προανεφέραμεν, προτέρημα ἄνευ τοῦ ὁποίου ἀερόστατον οἱανδήποτε φύσεως δὲν θὰ εἶχεν ὕπαρξιν. Ἡ ἀραίωσις αὕτη ἐπιτρέπει τῷ ἀνυψουμένῳ ἐκ τῆς γῆς ἀεροστάτῳ νὰ εὕρῃ ζώνην τινὰ ἐν τῷ ἀέρι, ἔνθα ἡ ἀνυψωτικὴ αὐτοῦ δύναμις ἐξαντλεῖται καὶ σταματᾷ, ἵνα ἀμέσως εἶτα κατέλθῃ ἐκ νέου. Ἐὰν ὅμως ἡ πυκνότης τοῦ ἀέρος ἦτο σταθερά, τὸ πρῶτον σφαιρικὸν δι' ὀξυγόνου ἀερόστατον θὰ ἐφέρετο ὡς φελλός, ἀφιέμενος ἐκ τοῦ βάθους τῆς θαλάσσης, δηλ. θ' ἀνήρχετο πάντοτε, ἕως οὗ συναντήσῃ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ρευστοῦ ἐν τῷ ὁποίῳ ἦτο βεβυθισμένος.

Ἡ ἀνωτάτη ἀτμόσφαιρα εἶναι ἀπροσπέλαστος τῷ ἀνθρώπῳ. Καὶ ὄντως, ἑτέρα συνέπεια τῆς ἐλαττώσεως τῆς πυκνότητος τοῦ ἀέρος εἰς τὰ μέρη ταῦτα εἶναι τὸ παρατηρούμενον ψῦχος, ὅπερ αὐξάνεται ἐφ' ὅσον ἀνέρχεταί τις. Ἐβεβαιώθη δὲ ὅτι τὸ θερμόμετρον ταπεινοῦται κατὰ 6 βαθμοὺς ἀνὰ 1,000 μέτρα ὕψους. Δὲν εἶναι ὅμως

πάντοτε ἀνάλογος πρὸς τὸ ὕψος ἡ ταπείνωσις τῆς θερμοκρασίας. Ἐν τινι ἀναφερομένῃ εἰς τὴν Ἀκαδημείαν τῶν Ἐπιστημῶν ἀνυψώσει ὑπὸ τοῦ Ἀραγώ, τὸ θερμόμετρον ἐσημείου 39 βαθμοὺς εἰς 7,050 μέτρων ὕψος. Εἰς δοκιμαστικά τινα ἀερόστατα ἐσημειώθη θερμοκρασία 78 βαθμῶν εἰς ὕψος 13,000 μ. Ὁ δὲ κ. Φλαμμαριὼν παρετήρησεν ἔν τινι ἀνυψώσει του 4,150 μέτρων θερμοκρασίαν 9 βαθμῶν ἐν τῇ σκιᾷ καὶ 190,13 ἐν τῷ ἡλίῳ. Ἀπὸ σκοποῦ δὲ ἀναφέρω τὴν τελευταίαν ταύτην παρατήρησιν, ἵνα ἀποδείξω ὅτι ἡ γῆ, ἥτις κέκτηται ἰδίαν θερμότητα καὶ ἀποθηκεύει τὴν διδομένην σύτῇ ὑπὸ τοῦ ἡλίου, εἶναι εἰς καλλιτέραν θέσιν σχετικῶς πρὸς τὸν λαμπερὸν ἀστέρα, τὸν μεγαλείτερον ἡμῶν ρυθμιστὴν τῆς θερμοκρασίας (ἄλλως τε πάντες οἱ ἀεροπόροι γινώσκουσιν, μετὰ πόσης σταθερότητος ἡ ἡμετέρα γῆ, ἐν ὥρᾳ νυκτός, ἐκπέμπει τὴν θερμότητά της διευκολύνουσα οὕτως εὔκολον πορείαν).

Ἴσως τινὲς τῶν ἡμετέρων συνδρομητῶν ἀπορήσουν, ὅτι πλησιάζοντες οὕτω τὸν ἥλιον, δὲν δοκιμάζουσι τοὐναντίον αὔξησιν τῆς θερμότητος. Αἱ ἀκτῖνες τοῦ Ἡλίου παρέχουσι θερμότητα μόνον, ὁπόταν συναντήσωμεν ὑλικὰ μόρια, ὅπως καὶ τὸ φῶς ὑφίσταται μόνον ὁπόταν ὑπάρχῃ ὀφθαλμὸς νὰ τὸ παρατηρήσῃ. Θερμότης λοιπὸν ἐκδηλοῦται μόνον ὁπόταν παρουσιάζεται σῶμα νὰ τὴν δεχθῇ. Ὥστε ἐπαναλαμβάνω ὅτι ἡ ἀπώλεια (ἀραίωσις) τῆς πυκνότητος τοῦ ἀερος εἰς τὰ μεγάλα ὕψη ἔχει ὡς συνεπειαν τὴν αὔξησιν τοῦ ψύχους, καθόσον ὁ ἀὴρ τῶν ὑψηλῶν μερῶν συνίσταται ἐξ ἀριθμοῦ τινος θερμῶν μορίων, κατωτερων κατὰ πολὺ τοῦ πλησίον τοῦ ἐδάφους ἀερος. Ἐπὶ πλέον ἡ ἀπὸ τοῦ ἡλίου χωρίζουσα ἡμᾶς ἀπόστασις εἶναι 150 ἑκατομμυρίων χιλιομέτρων καὶ ἐὰν πλησιάσωμεν αὐτὸν κατὰ 10,000 μετρα, εἶναι ὡς νὰ πλησιάσῃ τις βελόνην εἰς τὸ ὕψος καπνοδόχου.

⁓

Ὡς βλεπει τις ὁ ἐναεριος χῶρος, ὃν φιλοδοξοῦμεν νὰ κατακτήσωμεν, εἶναι τόπος παραδόξου κατασκευῆς.

Ὁ ἐναεριος ὠκεανὸς ἀντιθετως πρὸς τὸν θαλάσσιον ὠκεανὸν ὅστις διατελεῖ, ἐν γαλήνῃ κάτωθι τῶν ταραχωδῶν ἔτι κυμάτων του εἶναι ἡ διαρκὴς καὶ αἰώνιος ἕδρα τῶν φυσικῶν διαταράξεων, ὧν τὴν αἰτίαν ὁ ἄνθρωπος σχεδὸν ἀγνοεῖ καὶ αἵτινες κατὰ τὸν πλεῖστον χρόνον ἀνατρεπουσιν ὅλους τοὺς ὑπολογισμούς του! Καὶ βεβαίως μεγάλα ἐναερια ρεύματα, ὡς οἱ διετήσιοι ἄνεμοι, οἵτινες καθ' ὅλον τὸ ἔτος πνέουσι ἑκατέρωθεν τοῦ ἰσημερινοῦ καὶ οὓς ἐγνώριζεν ἤδη ὁ Χριστόφορος Κολόμβος καθωρίσθησαν πλέον καὶ ὑπήχθησαν εἰς τάξεις· ἀλλὰ ὁ βορειανατολικὸς ἄνεμος, ὅστις αὐλακοῦται ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Ροδανοῦ καὶ ὅστις ἀνατρέπει ἀτμάμαξαν ἐκ τῆς γραμμῆς, ὁ καυστικὸς σιρόκος, ὅστις ἀποξηραίνει τὴν Ἀλγερίαν καὶ ρίπτει ἐνίοτε ἐπὶ τῆς Ἰταλίας ὅλον τὸν ὑδρατμὸν ὃν ἀπὸ τῆς Μεσογείου παρέλαβε, τὰ ἄνωθι τῆς κεφαλῆς κυκλοφοροῦντα ρεύματα κατὰ διαφόρους διευθύνσεις καὶ ἐνίοτε ἀντιθέτως,πάντων αὐτῶν καὶ ἄλλω τίς ποτε θὰ δυνηθῇ νὰ ὁρίσῃ τὴν περιοδείαν ;

Ἐν τούτοις αἱ διάφοροι ἔρευναι ἀπεφερον ἤδη πολυτίμους πληροφορίας. Ἐν Μοντσούρι, ἐν παραδείγματι, ἐσημείωσαν ἐπὶ τριάκοντα κατὰ συνέχειαν ἔτη, καθ' ἑκάστην, τὴν ταχύτητα τοῦ ἀνέμου εἰς 30 μέτρα ὕψος, ἀκριβῶς εἰς μέρος ἰδιαζόντως κατάλληλον διὰ τὴν ἀεροπλοΐαν. Ἡ μέση ταχύτης εἶναι 4 μέτρα κατὰ δευτερόλεπτον ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου μέχρι τοῦ Μαΐου, 3 μέτρα ἀπὸ τοῦ Ἰουνίου μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου καὶ 4 μέτρα ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου μέχρι τοῦ Δεκεμβρίου.

Ὡσαύτως εἶναι γνωστὸν διὰ βεβαιωμένου μέσου ὅτι ἡ μέση ταχύτης τοῦ ἀνέμου αὐξάνεται σὺν τῷ ὕψει. Οὕτως ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ πύργου τοῦ Ἄϊφφελ (300 μέτρα) εἶναι κατὰ γενικὸν κανόνα 8—10 μέτρα κατὰ δευτερόλεπτον· ἡ δὲ ἀσθενεστέρα ταχύτης, ἣν παρετήρησαν ἐκεῖ εἶναι 7 μ. καὶ 06. Ὡσαύτως θεωρεῖται ἀκριβὲς ὅτι ἐπὶ τῶν τριακοσίων ἑξήκοντα πέντε ἡμερῶν, αἵτινες ἀποτελοῦσι τὸ ἔτος, ὁ ἄνεμος ἐν τοῖς κατωτέροις στρώμασι τῆς ἀτμοσφαίρας δὲν ὑπερβαίνει ἀνωτέραν ταχύτητα τῶν 15 μέτρων ἢ ἐννενηκοντάκις· ἐξ οὗ συμπεραίνεται, ὅτι πηδαλιουχούμενον ἀερόστατον μὲ ταχύτητα ἰδίαν 15 μέτρων κατὰ δευτερόλεπτον, δύναται νὰ ἐξέλθῃ τοῦ περιβόλου του κατὰ τὰ τρία τέταρτα τοῦ ἔτους.

Ἀλλὰ δὲν παρουσιάζονται ὅμως μόνον αἱ δυσκολίαι αὗται εἰς τὴν ἐναέριον ναυσιπλοΐαν. Εἶναι καὶ τὸ ἑξῆς: Ἄνεμός τις οὐδέποτε ἔχει μόνον τὴν εὐθύγραμμον διεύθυνσιν, ὡς πιστεύουσιν. Ἐνεργεῖ γενικῶς, ὥς τις πελώριος τροχός, ὅστις στρέφεται ἐφ' ἑαυτοῦ, ἐνῷ ταὐτοχρόνως μετατοπίζεται κατ' εὐθείαν διεύθυνσιν· τὰ δὲ ὄρη, αἱ κοιλάδες, καὶ πᾶσα σύρραξις πρὸς ἕτερον ἄνεμον, ἐμφορούμενον ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἀναλόγου περιστροφικῆς φορᾶς, τὸν ἀναγκάζουσιν εἰς μεταβολὴν διευθύνσεως καὶ καθιστῶσιν οὕτως ἀσυνάρτητον τὴν πορείαν του. Ὁ Τισσανδιέ, ἀναχωρήσας ἡμέραν τινὰ ἀπὸ τοῦ Καλαί, ἐν ἀεροστάτῳ, παρεσύρθη ὑπὸ τοῦ ἀνέμου ἐπὶ τῆς θαλάσσης πρὸς βορρᾶν καὶ εὑρέθη εἰς μέγιστον κίνδυνον, ὅτε ὁ ἄνεμος ἐστράφη οὕτως εἰπεῖν καὶ τὸν ἐπανέφερεν εἰς Καλαί.

Ἀλλὰ καὶ ὁ ἐναέριος ὅπως καὶ ὁ θαλάσσιος Ὠκεανὸς παρουσιάζει σκοπέλους, οἵτινες προέρχονται ἐκ τοῦ περιεχομένου ἐν αὐτῷ ὕδατος. Καὶ ὄντως ἡ ἰδία τῆς γῆς θερμότης, ὅπως καὶ ἡ προερχομένη ἐκ τοῦ Ἡλίου θερμότης ἐξατμίζουσι διαρκῶς τὸ ὕδωρ, ὅπερ, ὡς γνωστόν, σχηματίζει κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος τὴν οὐσίαν τῶν γηίνων ὄντων. Ὁ δὲ ἀτμὸς οὗτος, ἀόρατος εἰς ἡμᾶς ἀνέρχεται εἰς τὰ ὑψηλὰ στρώματα τοῦ ἀέρος, διότι εἶναι ἐλαφρότερος αὐτοῦ. Ἀλλὰ τὸ ψῦχος τῶν ὑψηλῶν αὐτῶν στρωμάτων συμπυκνώνει αὐτὸν καὶ τείνει νὰ ἀναλάβῃ τὴν ὑγρὰν αὐτοῦ κατάστασιν· πλέει δὲ κατὰ νέφη, ἅτινα πάλιν θερμόν τι ρεῦμα ἐκ νέου θὰ ἐξατμίσῃ ἴσως, ἢ ψυχρὸν ἄλλο ρεῦμα θὰ συμπυκνώσῃ ἐκ νέου ὅπως τὸν ἀτμὸν αὐτὸν μεταβάλλῃ εἰς βροχὴν καὶ ρίψῃ κατὰ γῆς.

Συμβαίνει ἐνίοτε σταγόνες βροχῆς κατερχόμεναι πρὸς τὴν γῆν νὰ μὴ φθάσωσιν ἕως ἐκεῖ καὶ διερχόμεναι θερμὸν ἀέρα νὰ ἐξατμισθῶσιν ἐκ νέου καὶ ἐπανέλθωσιν ὡς ἀτμοὶ εἰς τὰ ὕψη. Ὡσαύτως δὲν εἶναι σπάνιον εὑρισκόμενός τις ἐν ἀεροστάτῳ νὰ συναντήσῃ πεπηγυίας βελόνας, πλεούσας ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ καὶ στηριζομένας ἐν τῷ ἀέρι εἴτε ὑπό τινος ρεύματος, εἴτε ἐξ ἠλεκτρικῆς αἰτίας. Ἐνίοτε δὲ ὑδάτινα σφαιρίδια εὑρίσκονται στάσιμα ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ. Τὸ δὲ 1850 τῇ 24 Ἰουλίου, οἱ Βάρραλ καὶ Βίξιο περιεκλείσθησαν ἔν τινι θαλασσσία ὀμίχλη 7 χιλιομέτρων ὕψους.

Ἄλλοι ἀεροναῦται περιεκυκλώθησαν ἐξ ἀστραπῶν ὡσεὶ αἰχμάλωτοι μεταξὺ δύο νεφῶν, καταφόρτων ἐξ ἠλεκτρισμοῦ, ἅτινα καὶ διηνύθυνον κατ' ἀλλήλων τὰς χαλάζας των. Τελευταῖος δέ τις κεραυνὸς ἐξήντλει τὸ ἠλεκτρικὸν ρεῦμα, ἡ δὲ βαρύτης κατέφερε πρὸς τὴν γῆν τὰς πεπηγυίας σφαίρας.

⁓

Ἐν συντομίᾳ ἡ κατάκτησις τῶν ἀπείρων ἐναερίων ἐκτάσεων ἐπιβάλλει τὴν ἀκριβῆ ἔρευναν τῶν κυριωτέρων φυσικῶν ἰδιοτήτων τοῦ ἀέρος ὡς καὶ τὴν ἐνδιαφέρουσαν ἀφ' ἑτέρου ἡμῖν μελέτην τῶν μετεωρολογικῶν φαινομένων, ἅτινα συσχετίζονται πρὸς τὰ ἐναέρια κύματα.

Εἶναι ἀληθές, ὅτι ἡ κυκλοφορία τοῦ ἀνθρώπου ἐν τοῖς ἀερίοις ὁδοῖς θέλει ἐκτελεῖσθαι εἰς πλησιόχωρα τοῦ ἐδάφους μας μέρη ὅι' ὅλους τοὺς ἄνωθι ἐκτεθέντας λόγους. Τὸ πηδαλιουχούμενον ἀερόστατον θὰ ἀρκεῖται ν' ἀνυψοῦται μέχρι τοῦ σημείου, ἔνθα αἱ σφαῖραι νὰ μὴ δύνανται νὰ τὸ φθάσωσι, ἤτοι 2000 μ. περίπου· τὸ δὲ ἀερόπλανον θὰ ὁλισθαίνῃ ἄνωθι τῶν δένδρων καὶ τῶν οἰκιῶν. Μόνον δὲ τὸ σφαιρικὸν ἀερόστατον θὰ ἐξακολουθεῖ διερευνῶν τὴν ὑψηλὴν ἀτμόσφαιραν καὶ μετακομίζον ἡμῖν τὰ ἀπόρρητα.

Φ. Π. Baudry de Saunier

ΑΙ ΑΓΝΩΣΤΟΙ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ*

Νέον βιβλίον τοῦ κ. Φλαμμαριὼν εἶνε πάντοτε συμβὰν λόγου ἄξιον, ἀναμιμνήσκει δ' ἡμῶν ἀρχαίους ἐνθουσιασμούς. Ὦ τῶν καλῶν ἀναμνήσεων τῶν ἀρχαίων ἀναγνωσμάτων, ἀφυπνιζουσῶν τὴν ψυχὴν ἡμῶν καὶ διεγειρουσῶν αὐτὴν πρὸς πτῆσιν ἀνὰ τὰ ἀπέραντα διαστήματα! Ὁ συγγραφεὺς ἀπέδωκε τὴν ζωὴν εἰς νεκρὰς ψυχὰς καὶ πρὸς τὴν ἀγάπην τοῦ οὐρανοῦ παρώρμησεν αὐτάς· ὡραιότερον τούτου προορισμὸν δὲν γινώσκω.

Ἀλλὰ διατὶ τὸ νέον τοῦτο ἀνάγνωσμα μόνον ψυχρότητά τινα καταλείπει εἰς τὴν ψυχήν, ἀποκομιζουσαν ἐξ αὐτοῦ συναισθημά τι τοῦ ἤδη γνωστοῦ, τοῦ ἤδη ἀναγνωσθέντος ;

Τὸ ἔργον ἄρχεται διὰ ρητορικῆς τινος ἐπιφυλάξεως οὕτω : «Οἱ εὔπιστοι πνευματισταὶ», λέγει ὁ κ.Φλαμμαριών, «θέλουσί με λιθολήσῃ, τὸ δεύτερον ἤδη, διακηρύττοντες ὅτι ἐπωλήθην εἰς τὴν Ἀκαδημίαν καὶ δὲν τολμῶ νὰ συμπεράνω».

Καὶ ἀναγνωρίζομεν μὲν εἰς τὸν συγγραφέα τὸ δικαίωμα τοῦ μὴ συμπεραίνειν, ἀλλ' ἀρνούμεθα ν' ἀποδεχθῶμεν, ὅτι ἡ πρὸς συμπερασμὸν δύναμις αὐτοῦ δὲν ἠδύνατο ν' ἀνέλθῃ ὑψηλότερον. Τοιούτους ἐνδοιασμοὺς δὲν εἶχε κατὰ τὰς περιφήμους ἐξάρσεις αὐτοῦ ἐν τῷ Lumen καὶ τῇ Uranie, ὁπόταν ἁπλῆ τις φαντασιώδης ἀντίληψις ἤρκει αὐτῷ ὅπως δείξῃ ἡμῖν, ὅτι ἵνα μεταλλάξωμεν τὰς περὶ χρόνου γνώσεις ἡμῶν, ἤρκει νὰ προικισθῶμεν διὰ μεταβιβαστικῆς εἰς τὸ διάστημα ἱκανότητος καὶ θὰ ἠδυνάμεθα κατ' ἐκλογὴν ἡμετέραν νὰ ζῶμεν ἐν τῇ παρούσῃ, τῇ παρωχημένῃ ἢ τῇ μελλούσῃ ὥρᾳ.

Τὸ ἀπίθανον εἶνε συνέπεια τῆς ἀμαθείας ἡμῶν καὶ ἐὰν παρουσιάζοντο ἡμῖν γεγονότα, βεβαιοῦντα τὴν ὕπαρξιν πλανητικῶν ὄντων,παροικισμένων διὰ τῶν ἀποδιδομένων εἰς τὰ ἐν τῷ Lumen πρόσωπα ἰδιοτήτων, τὸ φαντασιῶδες θὰ καθίστατο τότε πραγματικὸν καὶ ἤρκει πρὸς τοῦτο νὰ ἐνεστερνιζόμεθα τὴν ὑπό-

* *Κριτικὴ τοῦ ἔργου τοῦ Flammarion ὑπὸ L Cheveruil.* [*Τυχ. Νευρ. Ἐπιθεώρησις*].

θεσιν τοῦ μυθιστορήματος, ἥτις οὐδὲν ἐνέχει τὸ ἀντεπιστημονικόν.

Ἡ ὑπόθεσις τοῦ Πνευματισμοῦ, χωρὶς νὰ προσκρούῃ εἰς οὐδεμίαν ἐπιστημονικήν, θρησκευτικήν, οὐδὲ φιλοσοφικὴν γνῶσιν, προμηθεύει τὴν πιθανωτάτην τῶν ἀντιλήψεων διὰ σειρᾶς γεγονότων ὁριστικῶς ἀποδεδειγμένων.

Αἱ ἄλλαι ὑποθέσεις εἰσὶν ἀνυπόστατοι· οὐδὲν ἐξηγοῦσι καὶ φέρουσι τὸν ὕποπτον ἐκεῖνον χαρακτῆρα ὅτι ἐνεπνεύσθησαν ὑπὸ τῆς ὡμολογουμένης προκαταλήψεως τοῦ ἀποκρυῦσαι τὴν πνευματικὴν ἐξήγησιν.

«Ἀγνοῶ τὸ αἴτιον τῶν φαινομένων», λέγει ὁ Φλαμμαρίων «πᾶν ὅ,τι δ' ἐπιθυμῶ εἶνε νὰ καταλήξω λέγων —Οὐδὲν ἐπὶ τοῦ προκειμένου γινώσκετε— οὐδ' ἐγὼ πλέον τι. Τοῦθ' ὅπερ δὲν κωλύει αὐτὸν ἐξ ἄλλου νὰ βεβαιοῖ ὅτι ἡ αἰτία ἐστὶν ἐν ἡμῖν, γενικεύων οὕτω τὰ συμβαίνοντα ἐν αὐτῷ. Ὁ κ. Φλαμμαρίων ἐπὶ παραδείγματος, κέκτηται τὸ προσὸν τοῦ γράφειν ἀσυνειδήτως τὴν λέξιν ἣν διανοεῖται, ἄρα ἡ αἰτία ἔγκειται ἐν αὐτῷ· λέγει ἡμῖν νὰ πειραθῶμεν νὰ διανοηθῶμεν μίαν λέξιν καὶ ἡ χεὶρ μας μόνη θέλει γράψῃ αὐτήν· τὸ πείραμα τοῦτο παρ' οὐδενὶ σχεδὸν ἐπιτυγχάνει, ἀλλ' ὁ συγγραφεὺς φαίνεται δυνάμενος νὰ τὸ πράξῃ ἐφ' ἑαυτοῦ. Τοῦτο δὲν συνεπάγεται τὴν πεποίθησιν ἡμῶν, διότι α) οἱ αὐτομάτως γράφοντες δὲν διανοοῦνται τὰ γραφόμενα καὶ β') αὐτόνομοι ὀντότητες ἐμφανίζονται καὶ παρέχουσιν ἐνίοτε ἀποδείξεις περὶ τῆς ταυτότητός των.

Οὕτω ὁ Stainton Moses ἔγραφεν ὅλως τοὐναντίον ἢ ὅ,τι ἐσκέπτετο· ἐπεδίδετο δὲ εἰς ξένην ἀνάγνωσιν, ἐνῷ ἡ χεὶρ αὐτοῦ προὐχώρει καὶ ἐλάμβανεν οὕτω ἀποδείξεις ταυτότητος. Συμβεβηκὸς δὲ ὑπὸ τοῦ Mayers πιστοποιούμενον εἶνε τὸ τῆς Blanche Abercombrie (Ἑταιρίας ψυχ. ἐρευνῶν πρακτικὰ Τόμ. XI σ. 96 καὶ Mayers «περὶ ἀνθρωπίνης προσωπικότητος» Τόμ. II σελ. 231).— Πρόκειται περὶ γνωστοῦ προσώπου, οὗ τὸ ὄνομα δὲν δύναται νὰ δημοσιευθῇ.

«Πρὸ 26 ἐτῶν», γράφει ὁ Mayers, «ἡ κυρία αὕτη ἀπέθνησκε Κυριακήν τινα μετὰ μεσημβρίαν ἐν τινι ἐξοχικῇ οἰκίᾳ, 200 περίπου μίλλια ἀπὸ τοῦ Λονδίνου ἀπεχούσῃ. Ὁ θάνατος αὐτῆς, ὡσεὶ δημόσιόν τι συμβάν, ἐτηλεγραφήθη εἰς Λονδίνον καὶ ἐδημοσιεύθη ἐν τοῖς Times τῆς Δευτέρας. Ἐκ τούτου ἕπεται ὅτι ὅτι τὴν ἑσπέραν τῆς Κυριακῆς οὐδεὶς ἕτερος ἐν Λονδίνῳ ἐγίνωσκε τὴν εἴδησιν ἐκτὸς τοῦ τόπου καὶ τινων στενῶν συγγενῶν. Τὴν νύκτα ἐκείνην, περὶ τὸ μεσονύκτιον, ἀνακοίνωσις παρ' αὐτῆς προερχομένη ἐδόθη τῷ Moses ἐν τῇ μονήρει αὐτοῦ κατοικίᾳ εἰς τὰ βόρεια τοῦ Λονδίνου. Ἡμέρας δέ τινας βραδύτερον ἡ ταυτότης ἐνισχύθη διά τινων γραμμῶν βεβαιουσῶν ὅτι προέρχονται ἀπ' αὐτῆς καὶ φαινομένων πράγματι αὐτογράφων. Κατ' οὐδένα λόγον δύναται νὰ ὑποτεθῇ ὅτι ὁ Moses εἶδέ ποτε τὴν γραφὴν αὐτῆς. Ἅπαξ δὲ μόνον εἶχε συναντήσῃ τὴν κυρίαν ταύτην ἔν τινι συνεδρίᾳ, διαρκούσης τῆς ὁποίας ὁ σύζυγος αὐτῆς, ἀπιστῶν, ἀποτόμως ἐξεφράζετο κατὰ τῶν φαινομένων τοῦ εἴδους τούτου. Τὴν ἀνακοίνωσιν ταύτην λαβὼν ὁ Moses εἰς οὐδένα ἐγνωστοποίησε· συνεκόλλησεν ἁπλῶς τὰς σελίδας τοῦ χειρογράφου, ἐπιγράψας— Ἰδιαίτερα ὑποθέσεις».

«Ὅταν τὸ χειρόγραφον περιέπεσεν εἰς χεῖρας μου», ἐξακολουθεῖ ὁ Mayers, «ἦτο εἰσέτι κεκολλημένον· ἐν τοσούτῳ ὁ κ. Speer εἶχε γνῶσιν τῆς ἀνακοινώσεως. Γνώμῃ τῶν ἐνδιαθήκων ἐκτελεστῶν, ἠνέῳξα τὰς σελίδας ἐκείνας καὶ λίαν ἐξεπλάγην εὑρίσκων βραχεῖαν ἐπιστολήν, ἥτις, καίπερ μὴ περιέχουσα ἀκριβῆ γεγονότα, ἦν ἐντελῶς χαρακτηριστικὴ τῆς Blanche A., ἣν ἐγνώριζον. Ἀλλὰ καίτοι ἔλαβον παρ' αὐτῆς, ζώσης ἔτι, ἐπιστολάς τινας, δὲν ἐνεθυμούμην τὸν γραφικὸν αὐτῆς χαρακτῆρα. Συνέπιπτε νὰ γνωρίζω ἕνα τῶν υἱῶν αὐτῆς ἐπαρκῶς ὥστε νὰ δύνωμαι νὰ ἐπικαλεσθῶ τὴν συνδρομὴν αὐτοῦ, ἥντινα, ὀφείλω εἰπεῖν θὰ ἠρνεῖτο βεβαίως εἰς ξένον τινά. Ἔπεμψέ μοι μίαν ἐπιστολὴν πρὸς σύγκρισιν· ἡ δὲ ὁμοιότης ἦν καταφανής, πλὴν τοῦ ὅτι τὸ κεφαλαῖον Α τοῦ ὀνόματος αὐτῆς ἦν ἄλλως ἐσχηματισμένον ἐν τῇ ἐπιστολῇ, ἢ ὡς εἶχεν ἐν τῇ αὐτομάτῳ γραφῇ. Ὁ υἱὸς ἐπέτρεψέ μοι τότε νὰ ἐξετάσω σειρὰν ἐπιστολῶν, ὧν αἱ τελευταῖαι προσήγγιζον τὴν χρονολογίαν τοῦ θανάτου. Ἐξηκριβώθη δὲ τότε πάρυτα, ὅτι κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος τῆς ζωῆς της ἤρχισε γράφουσα τὰ Α καθ' ὃν τρόπον καὶ ὁ σύζυγος αὐτῆς καὶ κατὰ τὸ σχῆμα τὸ ἐν τῇ αὐτομάτῳ γραφῇ».

Ἀπέναντι τοιούτων παραδειγμάτων ἀσύνετον εἶναι νὰ βεβαιοῖ τις, ὅτι ἡ αἰτία τῶν φαινομένων εἶνε ἐν ἡμῖν. Ἡ ἐπέμβασις τῆς Β. Α. εἶνε ἡ μόνη ἱκανοποιητικὴ ἐξήγησις, τῶν ἄλλων προδήλως οὐσῶν ἀνεπαρκῶν. Ὁ κ. Φλαμμαρίων ἐξωθῶν τὰς περιπλόκους ταύτας περιστάσεις, βεβαιοῖ -ἐν σελ. 72 – ὅτι οὐδέποτε γράφομεν πλέον τοῦ ὅ,τι γινώσκομεν

Δεν χωρεῖ δὲ περαιτέρω, εἰς τὸ βάθος τῶν πραγμάτων, ὡς πρὸς τὴν Εὐσαπίαν. Ἐπιτευχθέντος τοῦ ἀποτυπώματος μορφῆς ἐν ἀπολύτοις συνθήκαις ἐλέγχου τολμᾷ νὰ εἴπῃ. «Ἀπλούστατον εἶνε νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι ἡ Ἰταλὶς προσήρμοσε τὸ πρόσωπον αὐτῆς ἐν τῷ μιγματι.» Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ὑπογραμμίζει τὸ ἀπίθανον τῆς ὑποθέσεως ταύτης, οὐχ ἧττον προστίθησιν. «Ἐν τουτοις τὸ γεγονὸς τοῦτο εἶνε τόσῳ ἔκτακτον, ὥστε ἀπομένει ἡμῖν ἀμφιβολία, διότι ἡ διάμεσος εἶχεν ἐγερθῇ κατὰ τὴν κρίσιμον περίπου στιγμήν».

Νὰ με συγχωρῇ ὁ κ. Φλαμμαρίων, ἀλλὰ τὸ «ἁπλούστατον» αὐτοῦ εἶνε ἄτοπον· ἐμπηγνύων

τις τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐν μίγματι δὲν παράγει ἀποτύπωμα, διότι τὰ ἁπαλὰ μέρη τοῦ προσώπου θὰ παρεμορφοῦντο· τὰ χείλη ἰδίως θὰ συνεπιέζοντο ἐπὶ τῶν ὀδόντων καὶ ἡ ῥὶς ἰσχυρῶς θὰ ἐστρέφετο ἢ θὰ καθίστατο σιμή. Ὅρα τὸ τέλειον τύπου τῶν χειλέων ἐν τῷ ἀποτυπώματι τοῦ Montfort-l'Amaury (ἐν τῷ τοῦ 1907 τόμῳ σελ. 104 τῆς Revue Schientifique et Morale Spiritieme).

Ἀλλὰ διατὶ νὰ ἐπινοῶμεν ὑποθέσεις οὐδεμίαν πιθανότητα ἐχούσας;

Διατὶ νὰ συσσωρεύσωμεν παραδείγματα ἀμφιβόλων γεγονότων περὶ ἀναμφισβητήτων, ἅτινα, μόνα ἐνδιαφέρουσιν ἡμᾶς; Ἀναγκαῖον εἶνε, ἀπ' ἐναντίας, νὰ καθαρθῇ τὸ ἔδαφος, ὅπως καταμάθωμεν, ὅτι μόνα τὰ ἔχοντα ὑπόστασιν γεγονότα εἰσὶν ἤδη λίαν ἐπαρκῆ ὅπως καταστήσωσι γελοίας τοσαύτας ἀναμασσωμένας ὑποθέσεις.

Ὁπόσοι δὲ ἀνθρωπομορφισμοὶ ἐν ταῖς ἀντιρρήσεσιν. «Αἱ πνευματιστικαί, λέγει, ἀνακοινώσεις οὐδὲ κατὰ ἓν βῆμα συνετέλεσαν εἰς πρόοδον τῆς ἐπιστήμης!» ἀλλὰ μήπως γινώσκομεν ἐὰν ἐν τῷ ἄλλῳ κόσμῳ ὑφίσταταί τι ἐκ τῆς ἐπιστήμης οἷαν ἐννοοῦμεν ἡμεῖς αὐτήν; Μὴ μετατοπίζωμεν τὸ ζήτημα· τὸ ἐνδιαφέρον τῆς ἐπιστήμης συνίσταται εἰς τὸ νὰ μάθῃ ἐὰν χώρα ἀπρόσιτος εἶνε κατῳκημένη. Ἡ ἁπλῆ αὕτη βεβαίωσις δὲν θὰ ἐπλούτιζε τὰ μαθηματικά, ἀλλὰ θὰ κατεδίκαζε μίαν ἐπιστημονικὴν ἀντίληψιν καὶ φρονῶ, ὅτι ἄνευ τῶν πνευματικῶν ἀνακοινώσεων, τὸ ἀόρατον ὄργανον τῆς Εὐσαπίας, ἀποδεικνύον τὴν ὕπαρξιν περιπνευματικῆς φυσιολογίας, οὐ μόνον καὶ τότε θὰ διεφιλονικεῖτο, ἀλλ' οὐδὲ καὶ θὰ εἰσήρχετο ἐν τῇ περιόδῳ τῆς ἐρεύνης. Αἱ πνευματιστικαὶ λοιπὸν ἀνακοινώσεις θέλουσιν ὠθήσῃ εἰς πρόοδον τὴν ἐπιστήμην, ὁπότεν ἄνδρες τῆς περιωπῆς τοῦ κ. Φλαμμαρίωνος στέρξωσι νὰ ἐξαγάγωσιν ἀπ' αὐτῶν τὰ συμπεράσματα ὧν αὗται εἰσιν ἐπιδεικτικαί.

Αἱ ἀνακοινώσεις προμηθεύουσιν ὑμῖν τὴν πρώτην ὕλην, ὁ Πνευματισμὸς προβάλλει καὶ ἡ ἐπιστήμη διαθέτει, ἀλλ' ἐφ' ὅσον αὕτη ἐκλαμβάνει ἡμᾶς ἀγύρτας δὲν διαθέτει προσφυῶς, ἀλλὰ δυσμενῶς. Ὁπόταν ταῦτα βελτιωθῶσι, θ' ἀναγνωρίσῃ αὕτη τὴν ὕπαρξιν ἀστρῴου σώματος καὶ τοῦτο ἔσεται πρόοδος, ἣν θὰ ὀφείλῃ εἰς τὸν Πνευματισμόν.

Ἐν τοσούτῳ ἡμεῖς ἀδημονοῦμεν, διότι πάντοτε αἱ αὐταὶ πρόκειντται παλιλλογίαι, πάντοτε αἱ αὐταὶ ἀξιώσεις, πάντοτε ἡ αὐτὴ ἀπόρριψις τῶν μαρτυριῶν ἐπὶ προφάσει προσωπικοῦ πειραματισμοῦ. Ἐὰν ἡ Εὐσαπία ὄντως ἔχῃ χρείαν συνεργοῦ, ἔσχε πάντοτε χρείαν τοιούτου καὶ ἐπὶ εἰκοσαετίαν ὑπεξέφυγε πάντας τοὺς παντοειδεῖς ἐλέγχους. Τοῦτο ὅμως δὲν εἶνε σοβαρόν, διότι ἐὰν ἕκαστος ἀναγνώστης θὰ εἶχε δικαίωμα νὰ ἐπικαλεσθῇ δι' ἴδιον λογαριασμὸν τὸν προσωπικὸν πειραματισμόν, τὸ πρόβλημα θὰ ἔμενεν ἀδιεξίτητον.

Ὑπάρχουσιν ὅμως μαρτυρίαι θετικαὶ καὶ γεγονότα βεβαιωμένα. Ὥστε διακινίζουσι τὸ ζήτημα οἱ ἐπαναλαμβάνοντες ἐν ταῖς συζητήσεσιν αὐτῶν ἀνυποστάτους ὑποθέσεις καὶ λόγους κενοὺς ἐννοίας. Τὸ σύγγραμμα τοῦ κ. Φλαμμαριῶνος θὰ ἦτο περιφανέστερον, ἐὰν ἀφῃροῦντο ἀπ' αὐτοῦ 400 σελίδες, ἐπισκοτίζουσαι ὑπ' ἀναριθμήτους ἀποσιωπήσεις γεγονότα, ἅπερ ἐξ ἄλλου εἰσὶ λίαν εὐσυνειδήτως βεβαιωμένα. Ἀλλ' ἀπέναντι τῶν σκεπτικῶν καὶ τῶν ἀνοήτων, τῶν ἀρκουμένων νὰ μειδιῶσι καὶ νὰ ἡμικλείωσι τὸν ὀφθαλμόν, νομίζομεν ὅτι ἄλλη στάσις εἶνε ἀναγκαία.

Παρῆλθεν ἤδη ὁ καιρὸς τοῦ λέγειν: «Δὲν ἀπέδειξαν, ὅτι ἡ ἐνεργοῦσα διάνοια εἶνε ἀλλοτρία τῆς τοῦ διαμέσου», ἀλλ' ἡμεῖς ὀφείλετε ν' ἀποδείξητε, ὅτι ἡ διάνοια τοῦ διαμέσου θὰ ἠδύνατο νὰ παραγάγῃ τοιαῦτα ἀποτελέσματα· ὅτι ἡ βούλησις αὐτοῦ θὰ ἠδύνατο νὰ ὑπαγορεύσῃ ἀγνοούμενα πράγματα· ὅτι ἡ αἰσθητικότης του θὰ ἠδύνατο ν' ἀντιληφθῇ πολλὰς μετὰ τὸν θάνατον ἡμέρας τὴν εἰκόνα προσώπου, ὅπερ δὲν ἐγνώριζε. Λέγοντες δὲ ὅτι δὲν ἀπεδείξαμεν τὴν ἐνέργειαν τοῦ ἐξωτερικοῦ παράγοντος, βεβαιοῦτε κατὰ τὸ νοούμενον, ὅτι αἱ ἱκανότητες τοῦ διαμέσου δύνανται νὰ φθάσωσιν ἐκεῖ. Ἀλλ' ὑμῖν ἀπόκειται ἡ περὶ τούτου ἀπόδειξις.

Ἐνέργειαι τοῦ νευρικοῦ συστήματος, ροώδεις ἐνέργειαι, ἐξωτερικευμέναι δυνάμεις κλπ. εἰσὶν ὑποθέσεις ἀνίκανοι νὰ ἐξηγήσωσι τὰ φυσικὰ φαινόμενα. Ὡς πρὸς δὲ τὸ ὑποσυνείδητον, τοῦτο εἶνε ὂν μὴ πραγματικόν, συνείδησις ἄγνωστος τῇ συνειδήσει, ἀναγινώσκουσα ἐν ταῖς ἀλλοτρίαις σκέψεσιν, ὑπερπηδῶσα τὰς ἀποστάσεις, δημιουργοῦσα ὁραματικὰς καὶ ἀκουστικὰς εἰκόνας, ἐνεργοποιοῦσα τὰ νευρικὰ συστήματα, συνθετοποιοῦσα διδόμενα ἐκ πασῶν τῶν πηγῶν ἀντληθέντα καὶ τούτοις χρωμένη ὅπως ἀποπλανήσῃ ἡμᾶς, ὑποδυομένη τὴν στάσιν καὶ ὑποκρινομένη τὴν προσωπικότητα τῶν θανόντων. Τὸ τμῆμα τοῦτο τοῦ ἐγώ, ὑπὸ τοῦ ἐγὼ ἀγνοούμενον, τὸ ὁποῖον τὰ πάντα γινώσκει, μικροῦ δεῖν ἀπέδειξεν ὅ,τι ἀπαιτοῦσι παρ' αὐτοῦ ν' ἀρνηθῇ, διότι τοιοῦτον ὑποσυνείδητον θὰ εἶχε τὴν ἱκανότητα νὰ μοὶ προσφέρῃ φιλοξενίαν ἐν ἄλλῃ τινὶ ζωῇ.

Εἶνε καιρὸς ν' ἀπαλλαγῶσι τὰ φαινόμενα πασῶν τούτων τῶν ἀσυστάτων φαντασιοπληξιῶν. Αἱ περὶ δόλου πραγματευόμεναι καὶ αἱ τ' ἀρνητικὰ παραδείγματα περισυλλέγουσαι διατριβαὶ παρελκύουσι μόνον τὰς συζητήσεις. Ὅ,τι δέον νὰ συμπεράνωμεν εἶνε ἡ ὕπαρξις τῆς συνειδήσεως ἐκτὸς ἡμῶν καὶ ἡ ἐκδήλωσις γνώσεων, μὴ ὑπαρχουσῶν ἐν ἡμῖν. Ἀλλὰ ταῦ-

ταπόδεικτα φαινόμενά εἰσι σπάνια! Τοιαῦτα κἀγὼ ἐπιθυμῶ καὶ ἐκ τούτων μόνων ἀναμένω διαφώτισίν τινα, ἐνῷ μὲ καταθλίβετε ὑπὸ τὸν ὄγκον ἀγοραίων πειραμάτων καὶ πρός τίνα σκοπόν;

Ὁπόταν εἶδον ὅτι μία κίνησις τραπέζης ἦν ἀδιαφιλονείκητος, ἐσημείωσα τὸ κεκτημένον τοῦτο γεγονός. Ὁπόταν δ' ἔσχον τὴν βεβαιότητα, ὅτι ἡ δύναμις ὑπερβαίνει ἐνίοτε τὴν μυϊκὴν δύναμιν τῶν παρισταμένων, ἐσημείωσα καὶ τὸ γεγονὸς τοῦτο ὡς κεκτημένον. Εἰς τί μοι χρησιμεύει ὁ ὑμέτερος ὑπολογισμὸς τόσων ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν δύλων; Μήπως ἡ στατιστικὴ ἔχει θέσιν ἐνταῦθα; Ὑπερτέρα τις διάνοια μόνον κατ' ἐξαίρεσιν ἐκδηλοῦται ἐν τῇ βεβαιουμένῃ ταύτῃ δυνάμει. Ἔστω δὲ καὶ ἅπαξ ἐὰν τοῦτο συμβῇ, ἀρκεῖ μοι ὅπως σημειώσω καὶ τὸ κεκτημένον τοῦτο γεγονός. Ἐπὶ τούτου δὲ μελετῶ καὶ ἐξάγω αὐτόθεν τ' ἀναγκαῖα συμπεράσματα.

«Εἶδον πλέον ἢ ἅπαξ ἐξακολουθεῖ ὁ Φλαμμαριὼν, τράπεζαν καθισταμένην τοσούτῳ βαρυτέραν, ὥστε ἦτον ἀπολύτως ἀδύνατον εἰς δύο ἄνδρας ν' ἀποκολλήσωσιν αὐτὴν ἐκ τοῦ ἐδάφους κλ.» σελ. 552. Τίς αὐξάνει τὴν δύναμιν ἐκείνην; Δὲν γινώσκομεν καὶ δὲν ἐμφαίνει μὲν τοῦτο ἐνέργειαν πνευμάτων, ἀλλ' εἰσὶ περιπτώσεις, καθ' ἃς ξένον τι πνεῦμα ἐξεδηλώθη ἐν τῇ δυνάμει ἐκείνῃ.

Τί δὲ νὰ εἴπωμεν περὶ τῆς ἀνυψώσεως τοῦ ἀντικειμένου αὐτοῦ; Νὰ εἴπωμεν ὅτι τοῦτο προέρχεται ἐκ τοῦ νοὸς τοῦ διαμέσου; Εἶνε ὡσεὶ μὴ ἐλέγομεν τίποτε.

Περὶ δὲ περιπλοκωτέρων ἐνεργειῶν; Ἁρμονίων καὶ μανδολίνων ὑπ' ἀοράτων χειρῶν κρουομένων; Μήπως ἡ φυσιοπαθολογία θὰ ἐξηγήσῃ ταῦτα;

Χεῖρες καὶ κεραλαὶ ἐμφανίζονται, ἐπαρκῶς δὲ τοῦτο βεβαιοῖ ὁ Φλαμμαριών. Ἡ Εὐσαπία, τὸ γνωστὸν medium, παράγει κεραλὴν νεανίδος καὶ ἄνδρα ξυρισμένον. Ἐὰν λοιπὸν τὸ μυστικὸν ὄργανον τοῦ διαμέσου σχηματίζεται ἐκτὸς τοῦ σώματος αὐτοῦ, ἡ πλαστικὴ διαμόρφωσις ἀποδοτέα εἰς διάνοιάν τινα.—Τὴν τοῦ διαμέσου, λέγετε! Ἀλλ' οὐδέποτε ἀπεδείχθη ὅτι ὁ διάμεσος δύνατται νὰ διαπράξῃ τὸ δημιουργικὸν τοῦτο θαῦμα! Βλέπομεν ἐν τούτοις ὅτι ἡ φανταστικὴ αὕτη ὑπόθεσις εὐχερέστατα γίνεται ἀποδεκτὴ ὑπὸ τοῦ κ. Φλαμμαριὼν λέγοντος ἡμῖν ἐν σελ. 561 «ἡ ὑπόθεσις τῆς ψυχικῆς τοῦ διαμέσου ἀναδιπλασιάσεως εἶνε ἁπλουστάτη. Ὦ πόσον!!!

Καὶ πρῶτον ἡ ψυχικὴ αὕτη ἀναδιπλασίασις παρακολουθεῖται ὑφ' ὕλικῆς τοιαύτης, τοῦθ' ὅπερ φαίνεταί μοι πολυπλοκώτατον. Ἀλλὰ τὸ ἔκτακτον δὲν ἀποτελεῖ ἀντίρρησιν κατά τινος βεβαιωμένου γεγονότος. Ἡ ἀντίρρησις συνίσταται εἰς τὸ ὅτι ἡ ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ διαμέσου δημιουργία αὕτη εἶνε ἄτοπος κατά τε χρόνον καὶ κατὰ γεγονός, ἐνῷ οὐδαμῶς εἶνε ἄτοπος, ἅτε διανοητικὸν ἐγχείρημα, εὐσυνειδήτως προκληθὲν ὑπὸ πνεύματός τινος. Ἀφ' ἧς ἀποδεχθῶμεν ὅτι ἡ ἐξωτερίκευσις τοῦ διαμέσου δύναται νὰ παράσχῃ γέννησιν μορφῆς τινος, δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι πνεῦμά τι νουνεχὲς κατασκευάζει τὴν μορφὴν ταύτην καθ' ὁμοίωσιν ἑαυτοῦ, ἐνῷ τὸ νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ ἀναδιπλασίασις τῆς Εὐσαπίας παράγει ἀξύριστον ἄνδρα εἶνε ἀνακόλουθόν τι.

Τὰς ἀνακολουθίας δὲ ταύτας ἀποδέχονται οἱ σκεπτικοί, καθ' ἃ ἐν ταῖς ὁμολογίαις αὐτῶν ἀνευρίσκομεν. Οἱ σοφοὶ τῳόντι λέγουσιν: «Ὅσῳ ἄτοπον, μωρὸν καὶ ἀπίθανον καὶ ἂν φαίνεται τοῦτο, εἶμαι ἠναγκασμένος ν' ἀποδεχθῶ κλπ...». Ἐπὶ τοσοῦτον τὸ ἀνακόλουθον καὶ ἀπίθανον κατέστησαν οἱ δικαριτικοὶ χαρακτῆρες πασῶν τῶν ἐναντίων τῷ Πνευματισμῷ ὑποθέσεων. Αὗται δὲν ἐξηγοῦσι τὰ πάντα, ἀλλ' ἐπιφυλάσσουσιν αὐτοῖς θησαυρὸς συγκαταβάσεως· δὲν θέλουσι ν' ἀναλύσωσι ταυτοχρόνως τό τε ρυσικὸν φαινόμενον καὶ τὴν συνδεδυασμένην αὐτῷ διάνοιαν.

Διὰ τῆς ἐξωτερικεύσεως θὰ ἐξηγεῖτο ἴσως φάσμα τι ἀόρατον καὶ συγκεχυμένον, ὅν τι ἄμορφον, ἀλλὰ δὲν θὰ ἐξηγεῖτο ἡ Katy King. Τὸ περιεχόμενον ἀνακοινώσεώς τινος θὰ ἐξηγεῖτο ἴσως διὰ τῆς νοητικότητος διαμέσου τινός, οὐχὶ ὅμως ἡ ἀγγελία ἀπευκταίου τινός

Ὁπόταν ὁ διδάσκαλος, περὶ οὗ ἀναφέρει ὁ Gibier, γράφει ἐπὶ τῆς χιόνος διὰ τῆς ῥάβδου του: «Ἐπίστρεψον ... ὁ πατήρ σου ἀπέθανε καὶ θὰ συναντήσῃς τὸν δεῖνα, τρέχοντα κατόπιν σου, ἵνα σοι τὸ ἀναγγείλῃ». — Ὁπόταν τοῦτο ἐπετεύχθη αὐτοματως, δυσκολεύομαι πολὺ νὰ πιστεύσω ὅτι τοιαύτη ὑπαγόρευσις προέρχεται ἐκ τῆς βαθείας καὶ ὑποθετικῆς ἐκείνης χώρας ἐν ᾗ κατασκευάζονται τὰ συγκεχυμένα ὁράματα. Πιστεύω εἰς σχέσιν τοῦ ἡμετέρου ὄντος μετ' ἀοράτου τινὸς κόσμου, διότι προτιμῶ τὴν ἐξηγοῦσαν ὑπόθεσιν τῆς ἀπιθάνου.

Ἐὰν δὲ ἡ ἐπιστημονικὴ μέθοδος συνίσταται εἰς τὸ ζητεῖν εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς τὴν ἐξήγησιν τῶν φαινομένων διὰ τῶν γνωστῶν, τὸ μόνον γνωστὸν τὸ ὁποῖον ἠδύνατο νὰ παράσχῃ τοιαύτας εἰδήσεις εἶνε ἡ ἀνθρωπίνη διάνοια. Δὲν ἀρνούμεθα τὴν ἔκρρησιν κατωτέρου τινὸς ψυχισμοῦ (animisme), ἀλλ' οὗτος δὲν ὑψοῦται ποτε εἰς τὸ ἐπίπεδον τῆς πνεματιστικῆς ἀνακοινώσεως.

Ὁ μικτὸς χαρακτὴρ τῶν φαινομένων ἄγει ἡμᾶς εἰς τὴν σκέψιν, ὅτι ἡ ψυχικὴ δύναμις ἡ ἀπὸ τοῦ διαμέσου πηγάζουσα χρησιμοποιεῖται ὑπὸ ἐξωτερικῆς διανοίας ἱκανῆς νὰ προσποιηθῇ τὰς πέντε αἰσθήσεις. Ὁ κ. Φλαμμαριὼν προχωρήσῃ καλῶς πάντα ταῦτα, ἀλλὰ τοῦ εὐνοουμένου αὐτοῦ λείμματος συνισταμένου εἰς τὴν ἀπόλυτον ἔλλειψιν ἀποδείξεων, τολμᾷ νὰ προσθέσῃ «ἡ ὑπόθεσις αὕτη δὲν εἶνε πιθανή (σελ. 584)».

Καὶ διατί, παρακαλῶ;— «Διότι», λέγει, «ἐὰν αἱ ψυχαὶ τῶν τεθνεώτων διέμενον περὶξ ἡμῶν ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου πλανήτου, ὁ ἀόρατος οὗτος πληθυσμὸς θὰ ηὔξανε κατὰ 100 χιλιάδας καθ' ἑκάστην». Ἡ ἀντίρρησις αὕτη ἐνέχει ἀνθρωπομορφισμὸν ὀλίγον παιδαριώδη· πάντες οἱ ποταμοὶ ἐκβάλλουσιν εἰς τὴν θάλασσαν, χωρὶς νὰ πληθυνθῇ ὁ ὠκεανός. Ἡ ἰσορροπία εἶνε ἐν παντὶ καὶ ἐὰν αἱ ψυχαὶ τῶν θανόντων παραμένουσι πλησίον ἡμῶν τοῦτο δὲν συμβαίνει ἐπὶ μακρόν.' Ἡ ἐξέλιξις βαίνει ἀνιοῦσα, ἐνῷ αἱ μειώσεις ἐξ ἄλλου ἀναπίπτουσιν εἰς τὰς γηΐνους τρίβους. Τοῦτο συμβιβάζεται πρὸς τὰς πνευματικὰς ἀνακοινώσεις, ὧν ἡ διάρκεια φαίνεται ἀρκούντως περιωρισμένη. Μακρύνομαι ἀφ' ἡμῶν ὀσημέραι πλειότερον, ἔλεγεν ὁ Γεώργιος Pelham.

Ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ ὁ συγγραφεὺς ἐφρόντισε νὰ ἐπιδείξῃ μᾶλλον τὴν σύνεσιν αὐτοῦ ἢ τὴν ἀνεξαρτησίαν· ἐὰν δὲν ἀγορεύῃ κατὰ τῆς πραγματικότητος τῶν φαινομένων, δὲν παύει ὅμως νὰ προσθέτῃ . . . ὅτι δὲν ἀποδεικνύουσι τοῦτο, δὲν ἀποδεικνύουσιν ἐκεῖνο· εἶνε δὲ τοῦτο ἀρνητικὴ καὶ ψευδὴς μέθοδος. Ἡ σπάνις δὲν ἀποδεικνύει τι κατὰ τῆς πραγματικότητος· ἡ δ' ἀσυναρτησία προέρχεται ἐκ τῆς ἡμετέρας ἀμαθείας καὶ οὐδὲν ἀποδεικνύει κατὰ τῆς διανοιούχου πηγῆς. Καὶ ἐν πρώτοις διατί νὰ καταλέξωμεν εἰς βάρος τῶν ἀσάρκων τὰς κακὰς ἀνακοινώσεις τῶν δολίων διαμέσων; Τὴν διάκρισιν ταύτην δὲν φαίνεται λαβὼν ὑπ' ὄψιν ὁ συγγραφεύς. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ ἐξαίρεσις ἔχει ἀξίαν, τὸ δὲ λοιπὸν εἶνε ἀνωφελὲς σκωρίαι. Ἐκ τῶν σκωριῶν δὲ τούτων προσπαθοῦσι ν' ἀνεγείρωσι ἀντιρρήσεις ἢ νὰ οἰκοδομήσωσι θεωρίας ἀνεπαρκεῖς πρὸς ἐξήγησιν τῶν ὑπερόχων φαινομένων τοῦ Πνευματισμοῦ.

Ὁ Φλαμμαριὼν δὲν ἐχώρησε μέχρι τοῦ βυθοῦ τῶν πραγμάτων, διότι ἔχεται τῆς ἀρνητικῆς ταύτης μεθόδου. Βεβαιοῖ ὅμως γεγονότα· τὰ δὲ γεγονότα ἀποδεικνύουσι πάντοτε κάτι καὶ τὰ ὑπ' αὐτοῦ πιστοποιούμενα ἀποδεικνύουσιν, ὅτι αἱ τέως παραδεδεγμέναι ὑποθέσεις εἰσὶν ἀλυσιτελεῖς· ὑποθέσεις ῥοώδεις καὶ ψυχωσικαὶ ἀναδιπλασιάσεις, ἐξωτερικεύσεις καὶ περιληπτικαὶ συνειδήσεις, ἐγκεφαλικὰ πολύγωνα καὶ ψυχοπαθολογικαὶ ἐνέργειαι ἐξαφανίζονται ἐν τῷ γελοίῳ πρὸ γεγονότων τινῶν, σὺν ἄλλοις δὲ πρὸ τῶν ἔργων τῆς Ἀγγλοαμερικανικῆς Ἑταιρείας. Πολλὰ γεγονότα ἀναιροῦσιν αὐτὰς καὶ αἱ ὑποθέσεις αὗται κατὰ συνέπειαν καθίστανται εὐκατάπτωτοι. Εἰσὶν ἤδη ἐξηντλημέναι. Ἐκ τούτων δ' ἕπεται, ὅτι πᾶσαι αἱ προσπάθειαι αἱ γενόμεναι πρὸς ἀπόρριψιν τῆς ἐπεμβάσεως τῶν πνευμάτων ἀπέτυχον οἰκτρῶς.

Μόνη δέ, μεταξὺ πασῶν, ἡ ὑπόθεσις τῆς ἐπιβιώσεως παραμένει λογικὴ εὔλογος καὶ ἐπαρκής· πρὸς οὐδὲν γεγονὸς διατελεῖ ἐν ἀντιφάσει· εἶνε τὸ θέμα, ὅπερ ὁ σορὸς ἐκλαϊκευτὴς θὰ ἠδύνατο νὰ διεξέλθῃ ἐν τοῖς πορίσμασιν αὐτοῦ· τοῦτο καὶ ἀνεμένομεν νὰ ἴδωμεν ἐξερχόμενον τῆς γραφίδος του. Οἴμοι! διατί ἡ γραφὶς αὐτοῦ διέψευσεν ἡμᾶς;

(Μετάφρασις **Ν. Α. Μουδούρη**)

ΓΝΩΜΑΙ ΜΕΓΑΛΩΝ ΑΝΔΡΩΝ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΩΝ

ΠΕΡΙ ΙΗΣΟΥ

«Οὐκ αἰσχύνομαι τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ· δύναμις γὰρ Θεοῦ ἐστιν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι.»

Ἀπόστολος Παῦλος.

—

«Πιστεύω, ὅτι τὰ Εὐαγγέλια εἶνε γνησιώτατα, προερχόμενα ἀπὸ τὸ Πρόσωπον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ... Ἂς προχωρῇ ἡ πνευματικὴ ἀνάπτυξις τοῦ ἀνθρώπου, ἃς προοδεύσουν αἱ φυσικαὶ καὶ μαθηματικαὶ ἐπιστῆμαι, οὐδέποτε θὰ δυνηθοῦν νὰ ἐξιχθοῦν εἰς τὸ ὕψος τῆς ἠθικῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὅπως οὗτος λάμπει ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις.»

Γκαῖτε.

—

«Εἶνε δυνατόν, βιβλίον ἐν ταὐτῷ τόσον ὑψηλὸν ὅσον καὶ ἁπλοῦν, νὰ εἶνε ἔργον ἀνθρώπινον; Εἶνε δυνατὸν τὸ Πρόσωπον, περὶ τοῦ ὁποίου ὁμιλοῦν, τοῦ ὁποίου τὸν βίον διηγοῦνται, μετὰ τόσου θαυμασμοῦ, νὰ εἶνε ἁπλοῦς ἄνθρωπος;... Ἐὰν ὁ θάνατος τοῦ Σωκράτους εἶνε θάνατος φιλοσόφου, ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος τοῦ Χριστοῦ εἶνε ζωὴ καὶ θάνατος Θεοῦ».

Ρουσσώ.

—

«Ὅλα ὅσα ἔχει ὁ Χριστὸς μὲ ἐκπλήττουν. Τὸ Πνεῦμά του μὲ ἐπιβάλλει σεβασμὸν καὶ τὸ θέλημά του μὲ θαμβώνει. Μεταξὺ Αὐτοῦ καὶ οἱουδήποτε ἄλλου ἐπὶ τῆς γῆς, δὲν ὑπάρχει οὐδὲ ἡ ἐλαχίστη σύγκρισις. Ἀληθῶς εἶνε Ὄν αὐθύπαρκτον. Αἱ ἰδέαι Του, τὰ αἰσθήματά Του, αἱ ἀλήθειαι, τὰς ὁποίας ἐκφέρει, ὁ τρόπος τῆς διαλεκτικῆς του, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐξηγηθοῦν οὔτε δι' ἀνθρωπίνης ἀντιλήψεως, οὔτε διὰ τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων.»

Ναπολέων ὁ Μέγας.

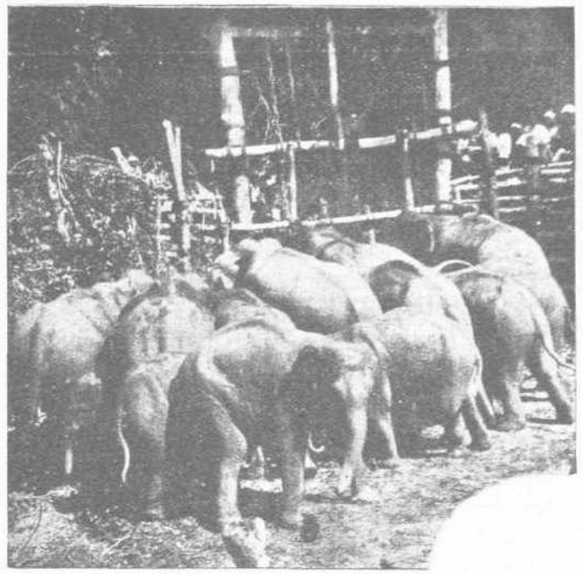

ΕΙΣ ΤΑΣ ΙΝΔΙΑΣ

Μία ἀπὸ κοινοῦ ἔγκεδος τῶν αἰχμαλώτων ἐλεφάντων κατὰ τοῦ φραγμοῦ

ΚΥΝΗΓΙΟΝ ΕΛΕΦΑΝΤΩΝ

ΚΑΤΑΠΟΡΦΥΡΟΝ διὰ μέσου τῶν κορυφῶν τῶν δένδρων, δύοντος τοῦ ἡλίου, τὸ πρὸς δύσιν τμῆμα τοῦ οὐρανοῦ φαίνεται, καὶ μετ' ὀλίγον ἐπέρχεται τὸ λυκόφως, ὀλίγον ὅμως χρόνον διαρκοῦν.

Ἀρκετὰ μακρὰν τῶν ἀνθρωπίνων διαμονῶν ἔχει στηθῇ ἐν στρατόπεδον ἐν μέσῳ πυκνῶς πεφυτευμένου δάσους. Ἐκεῖ βασιλεύει μόνον ἀεικίνητος ζωή, οὕτως ὥστε αἱ πέριξ λόχμαι καὶ τὰ γειτονεύοντα δάση ἀντηχοῦσι ὑπὸ τῶν κραυγῶν τῶν διαφόρων ἀνθρώπων τῶν εἰς τὸ κυνήγιον συμμετεχόντων καὶ εἰς διαφόρους φυλὰς ἀνηκόντων. Ὀκτακόσιοι «Coolies» (δηλ. κυνηγοὶ πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ μέρους ὅπου τὸ θήραμα κρύπτεται) καὶ 100 γυμνασμένοι ἐλεφάντων συλλήπτορες, ἑτοιμάζουσι τὸ ἁπλοῦν αὐτῶν δεῖπνον ὑπὸ διαφόρους μεταξύ των ἀστεῖσμούς.

Μεταξὺ τῶν σπινθηροβολούντων πυρῶν, βλέπει τις πολλοὺς μεγάλους γυμνασμένους ἐλέφαντας ἐδῶ καὶ ἐκεῖ νὰ βαδίζωσι, ἐφ' ὧν συνήθως οἱ λευκὰς τιάρας φοροῦντες Mahouts (φύλακες) κάθηνται. Ἡ τοιαύτη ἀνάπαυσις μόνον σήμερον ὑπάρχει, καθότι ἀπὸ πρωίας αὔριον μέλλει νὰ ἀρχίσῃ τὸ δύσκολον, τὸ ἐξερεθίζον καὶ κινδυνῶδες ἔργον, ἡ σύλληψις τῶν ἀγρίων ἐλεφάντων.

Ἤδη ἀπὸ ἑβδομάδων πολυάριθμοι ἄνθρωποι καὶ ἐλέφαντες ἠργάσθησαν ἀπὸ βαθείας πρωίας μέχρι νυκτός, τὴν «Keddah» νὰ ἑτοιμάσωσι. Εἶναι δ' αὕτη στερεὰ θέσις, ἐν ᾗ θὰ θέσωσι τοὺς συλληφθησομένους ἐλέφαντας, παρασκευαζομένη διὰ τοποθετήσεως δύο σειρῶν πασσάλων, μιᾶς ἐσωτερικῆς καὶ μιᾶς ἐξωτερικῆς. Οἱ πάσσαλοι στερεῶς ἐμπήγνυνται ἐν τῷ ἐδάφει καὶ στερεῶς συνάπτωνται μεταξύ των διὰ δοκῶν σταυροειδῶς, οὕτως ὥστε νὰ μὴ ὑποχωρῶσιν, ἀλλὰ ἰσχυρῶς ν' ἀνθίστανται κατὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν ἰσχυρῶν καὶ μανιωδῶν ζῴων.

Μετὰ τὸ πρωινὸν φαγητὸν ἀνάπαυσις ὀλίγη διατάσσεται, ὁ Mahout ὑποτονθορίζει ταχέως τὸ «Allah! Alla!» καὶ ἔπειτα σιωπῶν διὰ τῶν θάμνων καὶ τοῦ δάσους τρέχει, σχεδὸν πετῶν, διὰ μέσου τῆς ἔτι διατηρουμένης ὁμίχλης. Αἱ ἡσύχως καὶ προφυλακτικῶς προχωροῦσαι καὶ ὅπλα ἕτοιμα πρὸς πυροβολισμὸν ἐν χεροὶ φέρουσαι προφυλακαὶ, ὁμοιάζουσι πρὸς λῃστρικὴν συμμορίαν λάθρᾳ προχωρούσαν. Αἴφνης διὰ σημείου «ἄλτ» διατάσσεται. Πρὸ ἑνὸς δένδρου, μελογχροινή τις σκιὰ ὀλισθαίνει, ἥτις ἡμῖν ἀναγγέλλει, ὅτι ἡ ἀγρία τῶν ἐλεφάντων ἀγέλη εἰς ἀπόστασιν ἀφ' ἡμῶν ἑνὸς ἀγγλικοῦ μιλίου εὑρίσκεται. Μετά τινα λεπτὰ τίθενται πάλιν οἱ κυνηγοὶ εἰς κίνησιν, ἀλλ' ὅμως ἐν διαφόρῳ τάξει. Ἅπαντες οἱ «Coolies» προχωροῦσιν εἰς δύο ὁμάδας, οἱ ὁποῖαι ὑπὸ ὁδηγῶν ὁδηγούμεναι δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ βαδίζουσιν, ἐνῷ οἱ «Koomkies» (ἐξημερωμένοι ἐλέφαντες) ἐν τῇ λόχμῃ γονατίζουσι

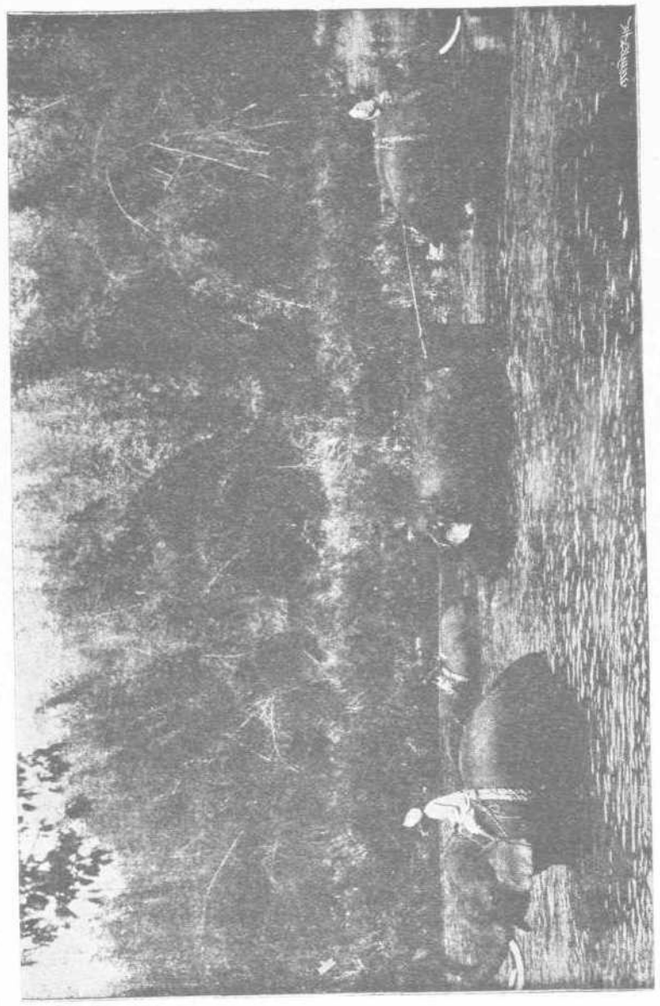

ΟΙ ΣΥΛΛΗΦΘΕΝΤΕΣ ΑΓΡΙΟΙ ΕΛΕΦΑΝΤΕΣ ΔΡΟΣΙΖΟΝΤΑΙ ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ

Ἕκαστος τῶν «Coolies» φθάνων εἰς τὴν θέσιν του, ἀνεγείρει ἀμέσως πρόχωμα ἐκ θάμνων, ἔνθα οὗτος, ἐὰν τὰ ἄγρια ζῷα πλησιάσωσι, διαφεύγει τὸν κίνδυνον ν' ἀνατραπῇ ὑπ' αὐτῶν, τρέχων ἢ νὰ συλληφθῇ. Ἀλλ' ὅμως ὁ εἰς τὸ θήραμα ἀφανὴς «Coolie» κάμνει, εὐθὺς ὡς ἐλέφας τις πρὸς τὸ πρόχωμά του πλησιάσῃ, μὲ ῥάβδους, ὅπλα καὶ μὲ ἄλλα ὄργανα ἕνα τοιοῦτον θόρυβον, ὥστε τὸ ἐκ φύσεως δειλὸν καὶ φιλύποπτον ζῷον δὲν τολμᾷ πρὸς τὸ πρόχωμα ἐγγύτερον νὰ πλησιάσῃ. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον νῦν προχωροῦσι πάντες οἱ «Coolies» ὁμοιομόρφως πρὸς τὴν ἀγέλην, συμκρύπτοντες οὕτω τὸν κύκλον καὶ ὠθοῦσι τὴν ὑποχωροῦσαν ἀγέλην ὁλοὲν ἐγγύτερον πρὸς τὴν μεγάλην Keddah. Κατὰ κανόνα ἐπιτυγχάνεται περὶ τὴν ἑσπέραν τῆς δευτέρας ἡμέρας τοῦ κυνηγίου, ἡ ὤθησις τῆς συσσωματωμένης ἀγέλης ἐν τῇ ἐξωτερικῇ Keddah.

Τὴν ἑπομένην πρωίαν ἄρχονται οἱ «Coolies» ἐκ νέου τοῦ ἔργου των, προσπαθοῦντες τὴν ἀγέλην εἰς τὴν ἐσωτερικὴν Keddah νὰ ὠθήσωσι καὶ τὰ ζῷα ἕν ἕκαστον νὰ συλλάβωσι καὶ δεσμεύσωσι. Διὰ μέσου τῆς λόχμης ἕρποντες, διὰ τῶν ῥιζῶν καὶ τῶν ἑρπυτικῶν φυτῶν, ὁδὸν ἀνοίγοντες, ὑπὲρ γηραιοὺς σεσηπότας γιγαντώδεις κορμοὺς καὶ ὑπὲρ ἀναρριχητικὰ φυτὰ ἀναρριχώμενοι, προχωροῦσιν ὁλοὲν ἐγγύτερον πρὸς τὰ ζῷα, ἐκβάλλοντες συνάμα θρηνώδεις φωνάς, ἐκκενοῦντες τὰ ὅπλα, κτυπῶντες πρὸς ἀλλήλας ῥάβδους ἐκ βαμβοῦ ἢ διὰ τῶν κυνηγετικῶν κεράτων φωνάζοντες. Ὀκνῶς βαδίζουσα ὑποχωρεῖ ἡ ἀγέλη, ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν σταματῶσα, ὡσανεὶ σκεπτο-

μένη πρὸς ποῖον μέρος δέον νῦν νὰ στραφῇ.

Ἀπὸ τοῦ ἑνὸς μέρους ἀντηχεῖ αἴφνης ὁ ὀξύηχος, δίκην σάλπιγγος ἦχος, ὃν ἐλέφας τις ἐκβάλλει καὶ τοῦ ὁποίου ἡ ἀπόπειρα πρὸς διάρρηξιν τῆς ἁλύσεως τῶν «Coolies» *ἀπέτυχεν. Μετ' ὀλίγον ὠθοῦσι τὰ ζῷα τόσῳ περαιτέρω, ὥστε ταῦτα ὅλα εὑρίσκονται ὄπισθεν μιᾶς γραμμῆς ἀποτελουμένης ἐκ πολλῶν ξηρῶν κλαδίων καὶ φύλλων. Νῦν ἀνάπτονται ταῦτα καὶ σχηματίζεται οὕτω ἓν μεσότοιχον, τὸ ὁποῖον οἱ αἰχμάλωτοι δὲν τολμῶσιν εὐκόλως νὰ διαρρήξωσι. Ἀλλ' ἡ στιγμὴ αὕτη τοῦ κυνηγίου εἶναι ἡ κινδυνωδεστάτη, συνάμα δὲ καὶ ἐρεθιστικωτάτη. Ἕκαστος συμμετέχων τοῦ κυνηγίου κάμνει ὅσον δύναται πλειότερον θόρυβον, ὅπως τὴν ἀγέλην πτοήσῃ καὶ ἀποκωλύσῃ ἀπὸ διαρρήξεως τοῦ φραγμοῦ. Ὁ ὁδηγὸς τῆς ἀγρίας τῶν ἐλεφάντων ἀγέλης βλέπει περὶ ἑαυτόν. Οὐδαμοῦ σωτηρία! Ἐν τούτοις σταματᾷ καὶ ἐκεῖ βλέπει τὸ ἐν εἴδει πύλης ἄνοιγμα τῆς ἐσωτερικῆς* Keddah *... ἐκπλήττεται, δυσπιστεῖ, ἀλλ' ὅμως τέλος, οὐδεμίαν ἄλλην διέξοδον εὑρίσκων βαδίζει βραδέως εἰς τὸν περιφραγμόν· ὄπισθεν αὐτοῦ τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο διὰ τῆς πύλης τὰ ζῷα εἰσέρχονται... Οἱ κυνηγοὶ σιωπῶσι νῦν... Ἡ μεγάλη καὶ βαρεῖα θύρα καταπίπτει μετὰ πατάγου καὶ ὁ ἀποκλεισμὸς τῆς ἀγέλης ἐπιτυγχάνεται οὕτω.*

Ὠθοῦντα καὶ ὠθούμενα κινοῦνται τὰ αἰχμάλωτα ζῷα ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τοῦ φραγμοῦ. Ἐνιαχοῦ δίδει ἓν τῶν μεγάλων ζώων εἰς ἄλλο μικρὸν μίαν ὤθησιν, οὕτως ὥστε τοῦτο κρημνίζεται ἢ καὶ μάλιστα ἀναποδογυρίζεται. Ἀλλ' ἐπέρχεται τέλος ἡ ὥρα τῆς παραδόσεως. Εἶναι σχεδὸν ὡς ἐὰν ἓν αἴσθημα αἰδοῦς κατελαμβάνει τὰ ζῷα, διότι συνελήφθησαν. Πυκνῶς συνωθούμενα ἵστανται ἐκεῖ, τὰς κεφαλὰς πρὸς τοὺς πασσάλους στρέφοντα καὶ ἀναμένουσι τὴν τύχην των. Μετ' ὀλίγον ἀνοίγεται ἡ θύρα καί τινες μεγάλοι «Koomkies» *(ἥμεροι ἐλέφαντες) εἰσχωροῦσιν εἰς τὴν* Keddah. *Ἔντρομος ἀποσύρεται εἰς τὴν ἐσχάτην γωνίαν ἡ συνωθουμένη τῶν αἰχμαλώτων ἀγέλη. Ἀξιοπρεπής, ὡς εἷς εἰς τὴν παλαίστραν βαίνων ἀγωνιστής, κινεῖται ὁ ὁδηγῶν γιγαντώδης* Koomkie, *κατόπιν τοῦ ὁποίου βαδίζουσι κατοικῶς πρὸς τὰ πρόσω ἓξ ἄλλα ζῷα. Ἐπὶ τῆς ῥάχεως τῶν ζώων κάθηται ἀνὰ εἷς* «Mahout» *δι' ὃν νῦν ἄρχεται μία κινδυνώδης ἐργασία. Πρόκειται τὰ αἰχμάλωτα ζῷα νὰ δέσωσι καὶ νὰ στερεώσωσι.*

Οἱ Koomkie *εἶναι δηλονότι οἱ μέγιστοι καὶ ἰσχυρότατοι τῶν ἡμέρων ἐλεφάντων, βαδίζουσιν εἰς τὸν ἀγῶνα μετ' ἀδιαφορίας καὶ ὑπακούουσι σφόδρα τῷ ὁδηγῷ των.*

Ἔχουσιν ἰδιοτέρως μακροὺς «tusks» *(χαυλιόδοντας), οἵτινες δύνανται θαρραλέως νὰ μετρηθῶσι μὲ τοὺς μεγαλειτέρους τῶν ἀγρίων ἐλεφάντων. Τὸ μέγιστων τῶν ἀγρίων ζώων συλλαμβάνεται κατὰ πρῶτον. Ἀνακαλύπτουσι τοῦτο οἱ* «Mahuts», *ὠθοῦσι τοὺς ἡμέρους ἐλέφαντάς των ὀλίγον κατ' ὀλίγον πρὸς τὸ ὑποδειχθὲν ἄγριον ζῷον, ὅπερ οὕτω μετ' ὀλίγον ἐξ ἀριστερῶν καὶ δεξιῶν, ἐκ τῶν ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν περικλείεται. Μετὰ μακρὰς ματαίας ἀποπείρας, ὅπως διαφύγῃ τὴν ὀχληρὰν εἰς αὐτὸ περίκλεισιν, ἡσυχάζει τέλος τὸ ζῶον.*

Νῦν ὀλισθαίνουσι ταχέως πρὸς τὰ κάτω δίκην ὄφεων, μελάγχροές τινες ἄνθρωποι καὶ δένουσι τὸν ὀπίσθιον πόδα τοῦ ἐγκλεισθέντος ζώου ταχέως καὶ ὅσον τὸ δυνατὸν ἀθορύβως μὲ ἰσχυρὰ σχοινία καὶ ἁλύσεις εἰς ὀγκώδη τινὰ κορμὸν δένδρου. Οὕτω τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο δεσμεύονται πάντα τὰ ζῷα. Μετὰ μικρὸν παραδίδονται τὰ καταπεπονημένα, κουρασμένα καὶ πεινῶντα ζῷα εἰς τὴν τύχην των καὶ φέρονται τότε ἔξω τῆς Keddah, *ὁδηγοῦνται δὲ εἰς τὸν ποταμόν, ὅπως δροσισθῶσι. Μετὰ τοῦτο προσδένονται ἐκ νέου εἰς δένδρα καὶ μένουσιν ἐκεῖ προσδεδεμένα μέχρις ὅτου ἡμερώσωσι. Καλὴ τροφὴ καὶ ἡ πλήρης ἀγάπης μεταχείρισις αὐτῶν ἐπιφέρει τὴν ἐξημέρωσιν ἐν διαστήματι 2 ἕως 3 ἑβδομάδων· ἐν τούτοις ὅμως ὑπάρχουσι ζῷα, ἅτινα τόσῳ ἄγρια καὶ ἀνημέρωτα εἶναι, ὥστε μῆνες ἀπαιτοῦνται ὅπως πειθήνιοι καὶ ὠφέλιμοι τῷ ἀνθρώπῳ ὑπηρέται ἀποβῶσιν.*

Γ. Κ. ΓΕΩΡΓΑΛΑΣ
Δρ. Φυσ. Ἐπ.

Ο ΜΕΓΑΣ ΚΑΤΑΚΤΗΤΗΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου τεύχους)

V

Τὰ ΣΝΕΔΙΑ τοῦ μεγάλου βασιλέως ἦσαν ἀκατανόητα. Διετέλεσεν ἀδρανὴς καθ' ὃν χρόνον ἠδύνατο νὰ παράσχῃ πράγματα τῷ Ἀλεξάνδρῳ, ἰδίᾳ ὅτε διήρχετο τὰς Κιλικίας, τὰς Συρίας καὶ τὰς Ἀμανίδας πύλας, ὅπου ὡς ἐκ τοῦ στενοῦ τῶν παρόδων χώρου ἠδύνατο εὐκόλως νὰ ἐμποδίσῃ τὴν προέλασιν τῆς Ἑλληνικῆς στρατειᾶς. Ἐν τούτοις ἀπρακτεῖ, ἐνῷ ὁ Ἀλέξανδρος διατρίβων εἰς Γόρδιον λαμβάνει νέας ἐκ Μακεδονίας ἐπικουρίας, καθυποτάσσει τὴν Παφλαγονίαν καὶ τὴν Καππαδοκίαν καὶ φθάνει εἰς Ταρσὸν τῆς Κιλικίας.

Ἐν τῇ πόλει δὲ ταύτῃ σημαντικὸν γεγονὸς συνέβη, καταδεικνῦον τὸν ὑπέροχον τοῦ Ἀλεξάνδρου χαρακτῆρα. Ἐκ τινος λουτροῦ ὅπερ ἔλαβεν ἐν τῷ ποταμῷ Κύδνῳ ἠσθένησε σοβαρότατα καταληφθεὶς ὑπὸ πυρετοῦ ἐπινδύνου. Οὐδεὶς ἰατρὸς ἀνελάμβανε τὴν εὐθύνην τῆς θεραπείας καὶ ὁ στρατὸς σύμπας ἀνησύχει διὰ τὴν ὑγείαν τοῦ βασιλέως, ὅτε εἷς φίλος αὐτοῦ, δεινὸς ἐπιστήμων, ὑπεσχέθη τῷ ἀσθενῆ τὴν σωτηρίαν διὰ δραστικωτάτου καθαρτικοῦ. Ἐνῷ δ' ἐπλησίαζεν ἡ ὥρα τῆς παρασκευῆς τοῦ φαρμάκου, λαμβάνει ὁ Ἀλέξανδρος ἐπιστολὴν ἀπόρρητον τοῦ Παρμενίωνος, δι' ἧς κατηγγέλλετο ὁ Φίλιππος, ὅτι λαβὼν χρήματα παρὰ τοῦ Δαρείου, ἐμελέτα νὰ θανατώσῃ αὐτόν. Ἐν τούτοις ὁ Ἀλέξανδρος κρύπτει τὴν ἐπιστολὴν μηδενὶ ὁμιλήσας καὶ ζητεῖ τὸν ἰατρόν. Λαβὼν δ' εἰς χεῖρας τὸ κύπελλον τοῦ καθαρτικοῦ τὸ καταπίνει ἀπνευστὶ καὶ δίδει συγχρόνως τῷ ἰατρῷ τὴν ἐπιστολήν, ἐρευνῶν ἅμα τὴν μορφὴν τοῦ Φιλίππου. Ἀλλ' οὗτος ἀτάραχος καὶ ἄνευ ἀνησυχίας κρατύνει τὴν πεποίθησιν τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὅτι περὶ καθαρᾶς συκοφαντίας ἐπρόκειτο. Πράγματι δὲ ὁ πυρετὸς καταπαύει πρὸς ἀγαλλίασιν τῶν Ἑλλήνων ὅλων.

Τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο, τὸ τόσον ἁπλοῦν καταδεικνύει ὁποίων εὐγενῶν αἰσθημάτων κατείχετο ὁ μέγας ἐκεῖνος ἀνήρ. Προυτίμησε νὰ θανατωθῇ, νὰ ἴδῃ δύοντα τὰ ὡραῖα του ὄνειρα προώρως μὲ τὴν εὐγενῆ σκέψιν, ὅτι προτιμώτερον νὰ μὴ ἔζη ἂν αὐτοὶ οἱ φίλοι του ἐζήτουν τὸν θάνατόν του.

Ἀροῦ δὲ ἀνέλαβεν ἐντελῶς ἐκ τῆς ἀσθενείας προυχώρησε μέχρι τῆς πόλεως Μαλοῦ, ἔνθα πληροφορηθεὶς ὅτι ὁ Δαρεῖος διέτριβεν ἐν Σώχοις, πόλει τῆς Συρίας, σπεύδει εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ καὶ καταλιπὼν εἰς Ἰσσὸν μικρὰν φρουρὰν καὶ τοὺς τραυματίας φθάνει εἰς τὴν Μυρίανδρον. Ἀλλὰ ἐκεῖ μανθάνει παράδοξα πράγματα. Ὁ Δαρεῖος εὑρίσκετο ἤδη ὄπισθεν τῶν Μακεδόνων εἰς Ἰσσόν. Πῶς ἐγένετο τοῦτο; Ἦτο στρατήγημα τοῦ Δαρείου, ἀποφασίσαντος πλέον νὰ δράσῃ συνετῶς καὶ ἀποτελεσματικῶς; Οὐχί· ἦτο ἀπεναντίας συνέχεια τῆς σειρᾶς τῶν σφαλμάτων του. Ἴσως δὲ καὶ ἡ κορωνὶς τούτων.

Ὁ Δαρεῖος ἐν Σώχοις διατρίβων ἐλάμβανε τακτικὰ εἰδήσεις περὶ τῆς στρατειᾶς τοῦ Ἀλεξάνδρου. Γνωρίζων δὲ τὴν ἀκατάσχετον ὁρμὴν τοῦ ἀντιπάλου του καὶ τὰ ἐξ αὐτῆς ἀποτελέσματα, νῦν ἠπόρει ὅτι ἐπὶ τοσοῦτον ἐβράδυνε καὶ ἀνέβαλε τὴν ἐπίθεσίν του. Ἐνισχυόμενος δὲ καὶ ὑπὸ τῶν περὶ αὐτὸν μεγιστάνων ἐπίστευσεν, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἐδίσταζε ν' ἀντιμετωπισθῇ πρὸς τὴν ἀχανῆ στρατειάν του. Καὶ ἐν τῇ μέθῃ τῶν πολεμικῶν του ὀνείρων ἐσορίσθη αὐτὸς νὰ ἀναζητήσῃ τὸν κρυπτόμενον Ἀλέξανδρον. Οὕτω διέπραξε μέγιστον λάθος, νὰ μεταβῇ μετὰ τοῦ ἀναριθμήτου ὄχλου του εἰς τὰ στενὰ τῆς Κιλικίας, ὅπου ὁ τόπος ἦτο ἀκατάλληλος διὰ μάχην παρατάξεως, καὶ ἑπομένως θ' ἀπέβαινεν ἄχρηστος ὁ ἀριθμὸς τοῦ στρατοῦ καὶ μόνον ἡ ποιότης ἤθελε θριαμβεύσει. Πρὸ πάντων δὲ τοῦ ἀρίστου ἱππικοῦ του ἐκωλύετο πᾶσα δρᾶσις.

Κατάπληκτος δὲ ὁ Ἀλέξανδρος, μόλις ἔμαθε τὸ φοβερὸν τοῦτο λάθος τοῦ Δαρείου διέταξε τὴν ἐπὶ τὰ πρόσω κίνησιν καὶ πλησιάσας τὸν ποταμὸν Πίναρον, παρ' ᾧ ἐστρατοπέδευεν ὁ Δαρεῖος παρεταξε τὸν στρατὸν ἐπὶ μάχην, ἔχων δ' ὑπ' ὄψει του τὸ πολυάριθμον τῶν Περσῶν καὶ ἵνα μὴ κυκλωθῇ ἔλαβε τὰ συνετώτερα μέτρα. Πρὸς τὴν θάλασσαν ἔταξε τὸν Παρμενίωνα μὲ τὴν διαταγὴν νὰ μὴ μακρυνθῇ διόλου τῆς θέσεως του, πρὸς δεξιὰν δὲ τοὺς ἑταίρους καὶ Θεσσαλοὺς ἱππεῖς καὶ ἐκλεκτὸν πεζικόν.

Ἀφ' ἑτέρου ὁ μέγας Βασιλεὺς διὰ διαφόρων ὀχυρωματικῶν ἔργων κατέστησεν ἀπροσίτους τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ. Πρὸς τούτοις ἔταξε πέραν τοῦ ποταμοῦ τρισμυρίους ἱππεῖς καὶ δισμυρίους πεζούς, ἐπλήρωσε τὸ μεταξὺ τοῦ ὄρους καὶ τῆς θαλάσσης πλάτος δι' 90,000 ὁπλιτῶν, ὧν 30,000 Ἕλληνες κατέχοντες τὸ κέντρον, τὰς δὲ πλευρὰς οἱ Κάρδακες. Τὰ δ' ὑψώματα πρὸς ἀριστερὰ κατέλαβον δισμύριοι ἄνδρες. Αἱ δὲ συνέπειαι τοῦ λάθους τοῦ Δαρείου ἤρχισαν καταφαινόμεναι. Τὸ πλεῖστον τοῦ ἀναριθμήτου ὄχλου του, μὴ δυνάμενον νὰ παραταχθῇ ἢ εἰς ὑποβοηθητικήν τινα θέσιν νὰ ταχθῇ ἐσωρεύθη ῥύδην μίγδην ὄπισθεν τοῦ παρασταχθέντος στρατοῦ. Οὕτω ἡ πρὸς μάχην παράταξις συνετελέσθη καὶ ὁ Δαρεῖος αὐτὸς ἐπὶ ἅρματος εἰς τὸ μέσον ἐτοποθετήθη, ὄπισθεν τοῦ κρατίστου πεζικοῦ του, συγκειμένου ἐξ Ἑλλήνων μισθοφόρων.

Ὁ Ἀλέξανδρος μετὰ τὴν τακτοποίησιν ταύτην τοῦ ἀντιπάλου του ἔκρινε καλὸν νὰ ἀποδιώξῃ διὰ τῶν τοξοτῶν του, τοὺς πρὸς ἀριστερὰν τῶν Περσῶν δισμυρίους, ἵνα μὴ κινδυνεύῃ ἡ δεξιὰ τοῦ Μακεδονικοῦ. Οὕτω αἱ φοβεραὶ στρατειαὶ ἕτοιμοι ἀνέμενον εἰς ἓν νεῦμα τὴν φοβερὰν σύγκρουσιν.

(Ἀκολουθεῖ)

ΤΑΞΕΙΔΙΟΝ ΜΕΧΡΙ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

(Συνέχεια καὶ τέλος)

ΔΕΥΤΕΡΑ δροφὴ τῶν Ἀνακτόρων τοῦ Ἀχιλλείου, ἥτις χρησιμεύει ὡς διαμέρισμα τῆς Αὐτοκρατείρας, εἶναι ἐπίσης ἐκπάγλου ὡραιότητος καὶ καλλονῆς. Κυριαρχεῖ ὁ Πομπηϊανὸς ρυθμός, ἐν δὲ τῷ κοιτῶνι αὐτῆς αἱ ποικίλαι τοιχογραφίαι ἀπεικονίζουσι διαφόρους παραστάσεις ἀρχαίας ἑλληνικὰς καὶ ἐδῶ οἷον βασιλίσσας μετὰ διαδημάτων, βασιλίσσας περιποιουμένας ὑπὸ τῶν θεραπαινίδων των ἅμα τῇ ἐγέρσει ἐκ τῆς κλίνης, βασιλίσσας ἀναδυομένας καὶ τὰ τοιαῦτα. Τὸ δὲ δωμάτιον τῆς γυμναστικῆς τῆς Αὐτοκρατείρας εἶναι ηὐπρεπισμένον μετὰ θαυμασίας καλλιτεχνικῆς συνθέσεως. Ἐν δὲ τοῖς τοιχογραφίαις τούτου ἀναπαρίστανται κονίστραι μὲ ἀθλητὰς Ἕλληνας, πυγμάχους, ἀσπιδοφόρους καὶ ἐν γένει παραστάσεις γυμναστικῆς καὶ ἀθλητικῆς.

Ἐπίσης πολλοῦ ἐνδιαφέροντος τυγχάνουσι καὶ οἱ συνεχόμενοι μὲ τὸ δωμάτιον τοῦτο λουτρῶνες. Ἐν μέσῳ αὐτῶν ὑπάρχει περικαλλέστατον ἀλαβάστρινον ἄγαλμα τῆς Ἀφροδίτης γυμνῆς καμπτούσης τὸ γόνυ, ἵνα κρύψῃ οὕτω τὴν τελείαν γυμνότητά της. Πλαγίως τοῦ ἀγάλματος κεῖται ὁ λουτρὼν ἐντὸς τοῦ ὁποίου διὰ διαφόρων κρουνῶν ῥέει κατὰ τὴν βούλησιν τοῦ λουομένου διαφόρων βαθμῶν ψυχρὸν ἢ θερμὸν ὕδωρ.

Αἱ πέριξ τοιχογραφίαι ἀπεικονίζουσι μακρόθεν φαινομένην ὁλόκληρον τὴν Νεάπολιν μὲ τὴν θάλασσαν καὶ μὲ τὸν καπνίζοντα Βεζούβιόν της, οὕτως ὥστε ὁ λουόμενος νομίζει, κάπως, ὅτι εὑρίσκεται ἐν πλήρῃ θαλάσσῃ.

Περιερχόμενός τις τὰ διάφορα ἥσσονος σπουδαιότητος δωμάτια, ἐστολισμένα ἐπίσης μὲ ὡραίας εἰκόνας ἔπιπλα κτλ. φθάνει εἰς τὸ ἄκρον τῆς κεντρικῆς κλίμακος, ἐστεγασμένης δι' ὑέλων. Ἐνταῦθα ἐπισύρει ἰδίως τὴν προσοχὴν τοῦ ἐπισκέπτου ἀνηρτημένη τις μεγάλων διαστάσεων ἐλαιογραφία τοῦ Πάριδος συρομένου. Παντοῦ, βλέπετε, εἰς Μουσεῖα, Ἀνάκτορα καὶ εἰς πολυτάλαντα μέγαρα αἱ ἀρχαῖαι ἡμῶν παραστάσεις χρησιμεύουσιν ὡς ὑπόδειγμα καὶ στολισμὸς τῶν μοντέρνων αἰθουσῶν των.

Εἰς τὰ ἐνδότερα τοῦ Ἀχιλλείου ἐπηνέχθησαν ἐσχάτως προσθῆκαι τινες εἰς τὴν καθόλου διαρρύθμισιν καὶ συγκοινωνίαν τῶν δωματίων, καθόσον ἄλλοι θύραι ἠνεῴχθησαν καὶ ἄλλαι ἐκλείσθησαν, ἄλλα δωμάτια προσετέθησαν καὶ ὁ φωτισμὸς ἄλλως ἐρυθμίσθη, εἰς δὲ τὸν κῆπον καὶ τὴν ἀκτὴν σπουδαῖαι μεταλλαγαὶ καὶ διαρυθμίσεις ἐπίσης ἐγένοντο.

Ἔξωθι τὸ περιστύλιον ἀρίστης τέχνης καὶ ἀρχιτεκτονικῆς ἀξίας κοσμεῖται ἐσωτερικῶς δι' ὡραίων τοιχογραφιῶν τῆς Ἑλληνικῆς μυθολογίας παριστωσῶν τὸν Θησέα ἐν Κρήτῃ, τὸν Λαβύρινθον, τὴν σφαγὴν τοῦ Μινωταύρου, τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν Ἀθηναίων νέων, τὸν Προμηθέα δεσμώτην, κατασπαρασσόμενον ὑπὸ τοῦ ἀετοῦ, τὴν Λερναίαν Ὕδραν, τὴν Μέδουσαν καὶ πλεῖστα ἄλλα. Εἰς πολλὰς τοιχογραφίας παρίστανται αἱ πρωτοταὶ ὅλων τῶν σοφῶν ἀνδρῶν τῆς Ἑλλάδος. Παραλλήλως δὲ τῶν τοίχων ἐφ' ὧν αἱ τοιχογραφίαι αὗται, ἐρείδονται αἱ στῆλαι τοῦ περιστυλίου, παραπλεύρως τῶν ὁποίων ὑπάρχουσι τὰ ἀγάλματα τῶν Χαρίτων καὶ τῶν Μουσῶν. Ἐνταῦθα προσήκει ἡ ὀνομασία:

« Μυθιστορικὴ καὶ ἱστορικὴ Ἑλληνικὴ Στοά.»

Οἱ κῆποι καταλαμβάνουσιν ἀκριβῶς τὴν κορυφὴν τοῦ ὀρεινοῦ ἐκείνου διαμερίσματος, πρὸς τὸ βορειοανατολικὸν δὲ ἄκρον αὐτῶν, τὸ πρὸς τὴν πόλιν ἀτενίζον, εὑρίσκεται τὸ περικαλέστατον ἄγαλμα τοῦ Ἀχιλλέως θνήσκοντος, ἔργον ἀπὸ πάσης ἀπόψεως τέλειον, προκαλοῦν ὄντως τὸν θαυμασμὸν τοῦ παρατηρητοῦ.

Ἀνατολικῶς τῶν κήπων τούτων καὶ ὀλίγον πλαγίως ὑπάρχει τὸ ἄγαλμα τοῦ λόρδου Βύρωνος, καθημένου ἐπὶ ἕδρας καὶ φέροντος ἐπὶ τοῦ προσώπου αὐτοῦ τὰ συνήθη αὐτῷ γνωρίσματα τοῦ βαθέος σκεπτικιστοῦ.

Ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς καὶ εἰς γωνίαν τινὰ ἀνὰ μέσον τῶν κλάδων πυκνῶν ἐλαιοδένδρων ἡ ἀείμνηστος Αὐτοκράτειρα Ἐλισσάβετ εἶχεν ἀνεγείρει μεγαλοπρεπὲς μνημεῖον τοῦ φονευθέντος τόσον ἀπροσδοκήτως ἀγαπητοῦ υἱοῦ της Ροδόλφου, μὲ βάθρον φέρον πλείστας λατινικὰς ἐπιγραφάς, ἄνωθεν τοῦ ὁποίου ἠγείρετο τετραυσμένη στήλη, παρὰ τὴν βίσιν τῆς ὁποίας ὑπῆρχεν ἡ προτομὴ τοῦ ἀτυχοῦς Ροδόλφου. Πρὸ τοῦ θλιβεροῦ τούτου μνημείου

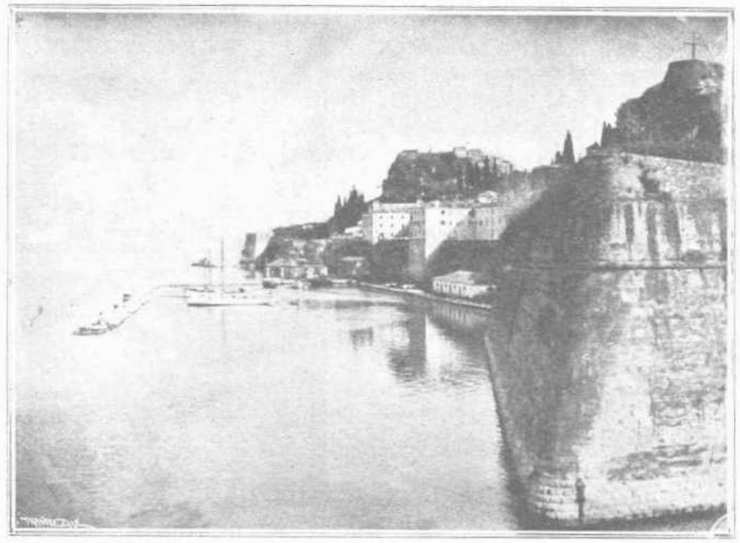

Η ΔΥΤΙΚΗ ΠΛΕΥΡΑ ΤΟΥ ΦΡΟΥΡΕΙΟΥ ΤΗΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

ἡ Αὐτοκράτειρα ἠρέσκετο ἐπὶ ὥραν νὰ μένῃ ὀρθία, σιωπηλῶς δεομένη, τοσούτῳ δὲ τῇ ἦτο προσφιλὲς τὸ μνημεῖον τοῦτο, ὥστε μετὰ τὸν θάνατον αὐτῆς ὁ Αὐτοκράτωρ διέταξε νὰ τὸ μεταφέρουν ἐκ βάθρων, ὡς εἶχεν, εἰς Βιέννην.

Ἀκολουθοῦντες ἐκεῖθεν δρομῖσκον πρὸς τὴν ἀκτὴν ἄγοντα φθάνομεν πρὸ τοῦ ναΐσκου τοῦ ποιητοῦ Χάϊνε, συνισταμένου ἐκ θόλου, στηριζομένου ἐπὶ κιόνων, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὁποίων εὕρηται τὸ ἄγαλμα τοῦ ποιητοῦ, ἐσκημμένου πρὸ βίβλου, ἣν κρατεῖ διὰ τῶν χειρῶν του. Καίτοι δὲ ἐν Γερμανίᾳ πολλὰ ἐγράφησαν περὶ τῆς ἀφαιρέσεως ἐκεῖθεν τοῦ ἀγάλματος τοῦ ποιητοῦ τούτου, ὅστις σφοδρῶς κατεπολέμησε τὴν ἐν τῇ ἐποχῇ του κρατοῦσαν κατάστασιν, ἐν Γερμανίᾳ, ἰδίως ἐκτοξεύσας τὰ βέλη του κατὰ τῆς Πρωσσίας, ἐν τούτοις ὁ Αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος οὐδόλως ἐφάνη ἐπηρεασθεὶς ἐκ τούτου καὶ ὁ ναΐσκος μὲ τὸ ἄγαλμα τοῦ ποιητοῦ μένουσιν ἀσάλευτοι ἐκεῖ, ἔνθα μία Αὐτοκράτειρα, ἐκτιμῶσα τὴν φιλολήθειαν καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ ἀνδρὸς ἔστησεν ἄφθιτον τὴν δόξαν του ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἠγαπημένης ἐπαύλεώς της.

Εἰς τὴν παραλίαν ἀνεκαινίσθη ἐπὶ τὸ καλλίτερον καὶ πλουσιώτερον τὸ ἐργαστήριον τοῦ ἠλεκτρικοῦ φωτισμοῦ, ὅπερ νῦν φωτίζει τὴν ἔπαυλιν πολὺ εὐπρεπέστερον καὶ πάνυ μεγαλοπρεπῶς καὶ αὐτοκρατορικῶς, κατεσκεύασαν δὲ λιμενοβραχίονα κατάλληλον διὰ τὴν ἀποβίβασιν καὶ ἐπιβίβασιν τοῦ αὐτοκράτορος, ὁπόταν θέλει νὰ ἐκδράμῃ εἰς θαλασσίαν ἐκδρομὴν ἢ εἰς κυνήγια ἀνὰ τὴν ἔναντι ὡραιοτάτην πρὸς τοῦτο καὶ θαυμασιωτάτην ὀρεινὴν Ἤπειρον, ἢ νὰ μεταβαίνῃ εἰς τὴν θαλαμηγόν του καὶ τὰ πλησίον τῆς ἐπαύλεως μέλλοντα νὰ σταθμεύσωσι πολεμικὰ σκάφη, ἄφθονα δὲ νερὰ προσεπορίσαντο ἐσχάτως τῇ Ἐπαύλει διὰ νέων ἀρτεσιανῶν φρεάτων, καθόσον ὁ Αὐτοκράτωρ θέλει νὰ ἔχῃ ἄφθονα τοιαῦτα ἐν τῷ κτήματι καὶ νὰ μὴ λαμβάνῃ ἀνάγκην ἐκ τῶν ἔξωθι.

Ὁμοίως διὰ τὴν μεγάλην ἀκολουθίαν του ὁ Κάϊζερ ἔκτισε νέαν οἰκοδομὴν εἰς τὴν δυτικὴν πλευρὰν τῶν Ἀνακτόρων, ἅτινα νῦν ἤλλαξαν σχῆμα καὶ εἰσὶ κατάλληλα νὰ δεχθοῦν μεγολοπρεπῶς καὶ μὲ ἀρκετὴν εὐμάρειαν αὐτοκρατορικὰ πρόσωπα μετὰ τῆς ἀκολουθίας των.

Διὰ νὰ θαυμάσῃ τις τελείως τὴν ἡγεμονικὴν ταύτην ἔπαυλιν, δέον οὐ μόνον νὰ τὴν ἐπισκεφθῇ, ὡς προέγραψα ταύτην, οὐ μόνον ν' ἀνέλθῃ τις ἐκ τῆς ἀκτῆς πρὸς τὰ ἐπάνω καὶ ἐπιθεωρήσῃ βαθμηδὸν τὰ πάντα, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀνέλθῃ τὴν πρωΐαν ἐπὶ τῆς κορυφῆς της ὑψηλοτέρας θέσεως τοῦ ἔναντι τῆς ἐπαύλεως ὄρους τῆς Ἁγίας Κυριακῆς, διὰ νὰ θαυμάσῃ ὄντως τὴν μαγείαν τοῦ συνόλου, τοῦ περιβάλλοντος τοῦ ὅλου ὁρίζοντος ἐκείνου μετὰ τῶν πέριξ τοπείων, μέσῳ τῶν ὁποίων κεῖται ἡ θαυμασία αὐτοκρατορικὴ, τό γε νῦν καὶ φυσικοελληνικὴ ἐν κυλλιτεχνικῷ συνδυασμῷ ὡραία αὕτη ἔπαυλις. Ἀπὸ τοῦ θαυμασίου τούτου σημείου, μεταξὺ οὐρανοῦ, θαλάσσης καὶ μιᾶς διελευτήτου σειρᾶς ὡραιοτάτων καὶ θελκτικωτάτων τοπείων ἡ γοητεία συναρπάζει τὴν ψυχὴν τοῦ θεατοῦ, ἥτις διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἀπολαμβάνει μίαν ἀκατανόητον εὐχαρίστησιν καὶ ἀπόλαυσιν.

Τὰ ἀνάκτορα πλησιέστατα τῇ κυρίᾳ εἰσόδῳ ἐκτείνονται ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς ἐπαύλεως καὶ μέσῳ ἐκτεταμένης ἐπαρκῶς ὡραίας αὐλῆς, περιβαλλομένης ὑπὸ πυκνῆς δενδροφυτείας καὶ φυτῶν παντοίων εἰδῶν καὶ πάσης ἀποχρώσεως· περιπλανᾶται δὲ ὁ ὀφθαλμὸς περιεχόμενος τὰ πέριξ εἰς ἀτελευτήτους ἐκτάσεις, καλυπτομένας ὑπὸ ἀναριθμήτων ἐλαιοδένδρων, ἅτινα δεσπόζουσι τῆς ὅλης περιοχῆς καὶ κοταλήγει εἰς ὡραίαν γαληνιῶσαν θάλασσαν, ἣν σταματᾶ ἡ θελκτικωτάτη ὀροσειρᾶ ἔναντι τῆς Ἠπείρου.

Τοιαύτη ἡ περικαλλὴς νύμφη τοῦ Ἰονίου, ἡ ἀνυψουμένη μετὰ τοσαύτης χάριτος καὶ καλλονῆς μέσῳ τῆς ὡραιοτέρας ἴσως τοῦ κόσμου θαλάσσης, ἣν τοσοῦτον περιπαθῶς περιέγραψαν τόσαι καὶ τόσοι λογογράφοι, ὁπόσον δὲ ἐπιτυχῶς ἐξύμνησεν ὁ θεῖος ἐκεῖνος ἡμῶν πατὴρ τῆς ποιήσεως, ὁ διαιωνίσας τὴν φήμην τῆς νήσου ταύτης τῶν Φαιάκων.

Καὶ οὕτως ἦλθον, εἶδον καὶ ἀπῆλθον καὶ ἐγὼ πλήρης ἐλπίδων καὶ ἐντυπώσεων, ἀποκομίσας τὰς εὐαρεστοτέρας ἀναμνήσεις καὶ εὐχηθεὶς ἐν τῷ ἀποχαιρετισμῷ μου, ὅπως καὶ πάλιν ἐπανέλθω καὶ ἴδω ταύτην.

Τὴν ἐπαύριον διὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀνεχώρησα μὲ εὐχάριστον καιρὸν διὰ τῆς ἐν τῷ μέσῳ Κερκύρας καὶ ἀκτῶν Ἠπείρου ἐπιμήκους θελκτικωτάτης θαλάσσης, ἀποθαυμάζων τὰ ἑκατέρωθεν ἐκεῖνα ὡραῖα μέρη μέχρι τῆς τελείας αὐτῶν ἀφ' ἡμῶν βαθμιαίας ἐξαφανίσεώς των.

Φ. Π.

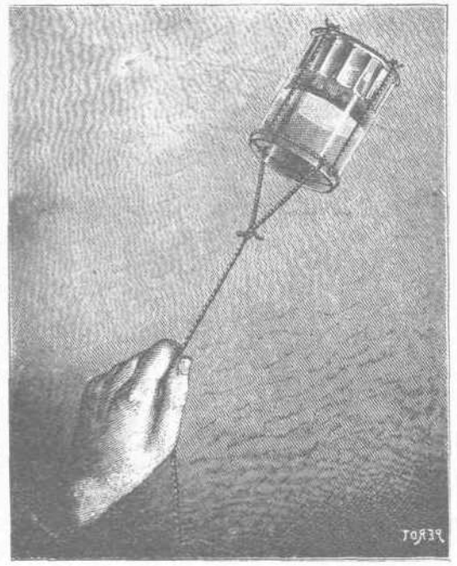

ἀνοικτῇ παλάμῃ σας καὶ περιστρέψητε ταύτην, ὁ λίθος δὲν θὰ καταπέσῃ, ἐφ' ὅσον ἡ κίνησις τῆς χειρός σας εἶναι ταχυτέρα τῆς ἀπαιτουμένης κινήσεως πρὸς πτῶσιν τοῦ ὕδατος. Τουναντίον, βραδύνητε τὴν περιστροφικὴν κίνησιν καὶ τὸ ὕδωρ θὰ χυθῇ. Ἀπλούστατον.

Φ. Π.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΠΑΙΓΝΙΟΝ

ΚΕΝΤΡΟΦΥΞ ΔΥΝΑΜΙΣ

Ὕδωρ συγκρατούμενον διὰ τῆς κεντρόφυγος δυνάμεως.

Λάβετε ποτήριον πλῆρες ὕδατος, ὅπερ ἀφοῦ τοποθετήσητε ἐπὶ βάσεως συγκρατουμένης δι' ἰσχυροῦ νήματος ἢ σύρματος, περιστρέφετε αὐτὸ μετὰ ταχύτητος ἄνωθεν ὑμῶν, ὡς παρίσταται ἐν τῷ ἔναντι ἡμετέρῳ σχήματι.

Καὶ τί γίνεται τότε ;

Τὸ ὕδωρ δὲν χύνεται ἀναστρεφομένου τοῦ ποτηρίου, ἀλλὰ συγκρατεῖται ὑπὸ τῆς κεντρόφυγος δυνάμεως, ὡς μᾶς λέγει ἡ φυσική. Πλὴν καὶ ἐδῶ σφάλλει αὕτη, νομίζομεν, καθόσον οὐδεμίαν σχέσιν ἔχει καὶ ἐνταῦθα ἡ κεντρόφυξ δύναμις, ἀλλ' ἁπλῶς ἡ κίνησις, ἥτις εἶνε ταχυτέρα ἐν τῇ περιστροφῇ τοῦ ποτηρίου ἀπὸ τῆς πτώσεως τοῦ ὕδατος. Οὕτω περιστρέφεται τὸ ποτήριον, πρὶν ἢ λάβῃ καιρὸν τὸ ὕδωρ νὰ διαχυθῇ. Ὡς ἐν παραδείγματι, ἂν θέσητε λίθον ἐν τῇ

ΤΙ ΟΦΕΙΛΕΙ ΗΜΙΝ Η ΑΓΓΛΙΑ

ΔΕΝ εἶναι ἄσκοπον, ἂν εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις, καθ' ἃς πανταχόθεν δεχόμεθα ἀγνωμοσύνης πλήγματα καὶ δὴ παρὰ τῆς Ἀγγλίας, ἀναδημοσιεύσωμεν ἐκ τῆς ἱστορίας ὧδε τί μᾶς ὀφείλει ἡ Ἀγγλία ἂν ὄχι δι' ἄλλον λόγον, τούλάχιστον διὰ νὰ γνωρίζωμεν ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες ἂν εἰμεθα ἄξιοι τοιαύτης καταδρομῆς.

«Ἡ ἐν Ἀγγλίᾳ ἐγκατάστασις Ἑλλήνων δὲν εἶνε ἀρχαιοτέρα τῆς δεκάτης ἑβδόμης ἑκατονταετηρίδος. Ἡ παράδοσις ὅμως περὶ Ἑλλήνων ἐν Ἀγγλίᾳ εἶνε πολὺ ἀρχαιοτέρα, ἀναγομένη εἰς τὴν πρὸ Χριστοῦ ἐποχήν.

Ὁ Ἡρόδοτος κάμνει λόγον περὶ τῶν Κασσιτερίδων Νήσων, τῶν κειμένων εἰς τὴν ἄκραν τῆς Εὐρώπης ἐξ ὧν ἐξήγετο ὁ κασσίτερος. Ὁ Ἕλλην ἱστορικὸς ἀναφέρει τὰς οὕτω ὀνομαζομένας νήσους χωρὶς ὅμως, ὅπως λέγει, νὰ ἐγγυᾶται περὶ τῆς ὑπάρξεως αὐτῶν Τὸ περιεργον εἶνε, ὅτι εἰς πόλιν τινὰ τῆς ἐπαρχίας Κόρνσαλ ὑπάρχει «Ὁδὸς Κασίτερ», γεννᾶται δὲ πιθανότης ὅτι τὸ ὄνομα παράγεται ἐκ τοῦ μετάλλου ὅπερ ἐξαγόμενον ἐκ τῆς χώρας ταύτης, ἔδωκε

καὶ τὸ ὄνομα εἰς τὰς νήσους, μεθ' ὧν εἶχον σχέσεις πιθανῶς οἱ Ἕλληνες.

Φαίνεται πιθανώτερον ὅτι ἐπεσκέφθησαν οἱ Ἕλληνες τὴν Ἀγγλίαν ἐπὶ τῆς Ρωμαϊκῆς κατακτήσεως, διότι, ὡς γνωστόν, Ἕλληνες ἔμποροι καὶ τεχνῖται ἠκολούθουν ἀείποτε τὰς ρωμαϊκὰς ἐγκαταστάσεις, ἐκτιμῶντες τὰ ὠφελήματα τῆς ἐννόμου πολιτείας τῶν Ρωμαίων.

Καὶ τὰ λουτρά, αἱ ἐπαύλεις καὶ τὰ ψηφιδωτὰ πατώματα φαίνονται ἔργα Ἑλλήνων τεχνιτῶν, ἂν καὶ τὰ ἔργα αὐτὰ δὲν εἶνε καὶ τόσον ἄξια λόγου. Φαίνεται προσέτι καὶ ἡ ἑλληνικὴ ἐπιρροὴ τῶν βυζαντινῶν χρόνων εἴς τινα ἀρχαῖα κελτικὰ χειρόγραφα μὲ τὸ αὐστηρὸν γεωμετρικὸν ὕφος των.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν Ρωμαίων ἐπῆλθεν ἡ Ἀγγλοσαξωνικὴ ἐπιδρομὴ καὶ νέα περίοδος σκότους. Μόλις κατὰ τὸ τέλος τῆς ἕκτης ἑκατονταετηρίδος ἡ Αὐτοκράτειρα Αὐγουστίνα εἰσήγαγε τὸν Χριστιανισμὸν καὶ τὴν λατινικὴν ἐπιρροὴν ἀλλὰ πολὺ ἀργότερα μετὰ μίαν ἑκατονταετηρίδα καὶ πλέον γίνεται λόγος περὶ Ἑλλήνων, περὶ ἑνὸς μάλιστα ἐκ τῶν ἐξοχωτέρων τέκνων τῆς Ἑλλάδος, ἐξ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι διεσκόρπισαν φῶς καὶ πολιτισμὸν εἰς ξένας χώρας. Οὗτος ὑπῆρξεν ὁ Θεόδωρος ὁ ἐκ Ταρσοῦ, ἐλθὼν εἰς Ἀγλλίαν τὸ 668 ὡς Ἀρχιεπίσκοπος Κανταβριγίας, ὅτε τὸ ἔργον τῆς Αὐγουστίνας εὑρίσκετο ἐν παρακμῇ καὶ οἱ κατάδικοι ἐκινδύνευον νὰ πέσουν πάλιν εἰς τὴν πρώτην βαρβαρότητα. Ὁ Θεόδωρος ἐπεσκέφθη ὅλην τὴν νῆσον, συνεφιλίωσε τοὺς ἀντιμαχομένους ἀρχηγούς, μετέδωκε τὸν Χριστιανισμὸν εἰς τοὺς νοτίους Σάξωνας, οἱ ὁποῖοι μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἦσαν πολυθεϊσταί, καὶ κατώρθωσε τὴν ἑνότητα τῆς Ἀγγλικανικῆς ἐκκλησίας, δώσας εἰς αὐτὴν τὴν διοργάνωσιν, τὴν ὁποίαν ἔχει καὶ σήμερον. Ἐν γένει δὲ ἡ διοργάνωσις αὕτη θεωρεῖται ὁ πρῶτος πυρὴν τῆς ἔπειτα ἀναπτυχθείσης ἐν Ἀγγλίᾳ ἰδέας ἑνὸς καὶ μόνου Βασιλείου.

Ὁ Θεόδωρος ἐκ Ταρσοῦ (ἡ κοινότης τῆς πατρίδος του μετὰ τῆς τοῦ Ἁγίου Παύλου ἔδωκεν ἀφετηρίαν εἰς τὴν παράδοσιν περὶ ταξειδίου τοῦ Ἁγίου Παύλου εἰς Ἀγγλίαν) συνετέλεσε καὶ εἰς τὴν διάδοσιν τῶν γραμμάτων, εἰσαγωγὴν καὶ μελέτην τῆς ἑλληνικῆς ἐν Ἀγγλίᾳ. Ἡ Ἀγγλία ὀφείλει πολλὰ εἰς τὸν Ἕλληνα αὐτὸν ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς θρησκείας καὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ δύναται νὰ θεωρηθῇ οὗτος εἷς τῶν προδρόμων τοῦ ἀγγλικοῦ μεγαλείου.

Μετὰ τὴν κατάκτησιν τῆς Ἀγγλίας ὑπὸ τῶν καθολικῶν Νορμανδῶν, ἐπελθόντος τοῦ σχίσματος, κατέστη δυσχερὴς ἡ φιλικὴ σχέσις μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ τῆς Νορμανδικῆς Ἀγγλίας.

Ἡ ἅλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως δὲ ἔφερε τοὺς διασπαρέντας ἀνὰ τὸν κόσμον Ἕλληνας μέχρις Ἀγγλίας. Μόνον αἱ σχέσεις μεταξὺ Ἀγγλων καὶ Ἑλλήνων ἐγένοντο συχνότεραι μετὰ τὴν σύστασιν τῆς Ἀνατολικῆς Ἑταιρίας καὶ τῆς ἐμπορικῆς συμβάσεως μετὰ τῆς Τουρκίας τὸ 1579.

Ἔκτοτε παρουσιάζονται ἐγκάρδιοι σχέσεις ἰδίᾳ μεταξὺ τῶν Ὀρθοδόξων καὶ Ἀγγλων κληρικῶν, καὶ ὁ μετὰ ταῦτα Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Κύριλλος Λούκαρις, ὅστις εὑρίσκετο εἰς ἀλληλογραφίαν μετὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου τῆς Καντερβουρίας ἔστειλε δῶρον εἰς τὸν Κάρολον Α' ἀλεξανδρινὴν Βίβλον, ἡ ὁποία ἔδωκεν ἀφετηρίαν εἰς τὴν ἐν Ἀγγλίᾳ βιβλικὴν κριτικήν.

Ὁ Λούκαρις ἐνεθάρρυνε τὴν εἰς Ἑλλάδα εἰσαγωγὴν τοῦ πρώτου ἐξ Ἀγγλίας τυπογραφείου τὸ 1615. Ἄλλοι Ἕλληνες λόγιοι μεταβάντες καὶ διδάξαντες ἐν Ἀγγλίᾳ ὑπῆρξαν ὁ Κριτόπουλος, μετὰ ταυτα Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας, ὁ Χριστόφορος Ἄγγελος, ὁ Κανόπιος ἔξοχος κληρικός, ὁ ὁποῖος εἰσήγαγε τὸν καφὲν ἐν Ἀγγλίᾳ κατὰ τὸ 1636—40.

Τὸ 1669 ἱδρύθη, ἀληθῶς εἰπεῖν, ἡ πρώτη ἑλληνικὴ ἀποικία ἐν Λονδίνῳ, πρωτοβουλίᾳ τοῦ Κωνσταντίνου Ροδοκανάκη, ἐξ εὐγενοῦς οἰκογενείας τῆς Χίου, ὁ ὁποῖος ἐκαυχᾶτο, ὅτι εἶλκε τὸ γένος ἐκ Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου. Ὁ Ροδοκανάκης εἶχε γνωρίσει τὸν Κάρολον ἐν τῇ ἐξορίᾳ καὶ ὅταν οὗτος ἐπανέκτησε τὸν θρόνον τὸν διώρισεν ἐπίτιμον ἰατρόν του, (ὁ Ροδοκανάκης ἦτο διακεκριμένος ἐπιστήμων ἐφευρὼν διάφορα φάρμακα, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἐν— τὸ ὁποῖον ἔμεινεν ἄγνωστον — ἐναντίον τῆς πανώλους) καὶ τοῦ ἐχαρισε διαφόρους γαίας.

Πρὸς τὸν Ροδοκανάκην λοιπὸν ἀπετάθησαν οἱ ἐν Μαλάγᾳ ἀποκατασταθέντες μετὰ τὴν πτῶσιν τῆς Κων)πόλεως Ἕλληνες, ζητοῦντες νὰ μεσολαβήσῃ ἵνα τοῖς ἐπιτραπῇ νὰ ἐγκατασταθῶσιν ἐν Ἀγγλίᾳ, ἵνα σωθῶσιν ἀπὸ τὴν πίεσιν τῶν φανατικῶν Ἱσπανῶν. Ὁ βασιλεὺς Κάρολος ἔδωσε τὴν ἄδειαν. Καὶ ὄντως ἐγκαθιδρύθη ἡ πρώτη ἑλληνικὴ ἀποικία ἐν Σοχῷ. Τῷ δὲ 1677 ἱδρύθη ἐκεῖ ἡ πρώτη ἑλληνικὴ ἐκκλησία.

Ἡ δευτέρα ἑλληνικὴ ἐκκλησια ἐκτίσθη περὶ τὸ 1822, καθ' ἣν ἐποχήν, ἵνα σωθοῦν ἐκ τοῦ τουρκικοῦ διωγμοῦ πολλοὶ Χῖοι μεγαλέμποροι ἐγκατεσταθησαν ἐν Ἀγγλίᾳ. Ἡ ἐκκλησία ἐκτίσθη εἰς Finsbury Circus. Ἔκτοτε τὸ Λονδῖνον εἶνε τὸ ἀρχηγεῖον τῶν μεγαλειτέρων Ἑλλήνων ἐμπόρων τοῦ κόσμου, κατεχόντων ὑψηλὴν θέσιν ἐν τῇ ἀγγλικῇ κοινωνίᾳ, καθὼς οἱ ἀδελφοὶ Ράλλη, τῶν ὁποίων ὁ οἶκος χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 1817.»

Κ. Δ....

Ἡ προφητεία μιᾶς χαρτομάντιδος.

— Κόρη μου, τὰ χαρτιὰ σοῦ ἦλθαν πολὺ εὐνοϊκά. Ἡ τύχη σου θὰ εἶνε πάντοτε μαζύ σου καὶ θὰ ζήσῃς ἐπάνω ἀπὸ ἑκατὸ χρόνια, ἐκτὸς····ἂν ἐν τῷ μεταξὺ σοῦ τύχῃ τίποτε!...

Θλιβεραὶ ἀναμνήσεις.

— Μοῦ εἴπατε, φίλη μου, ὅτι εἶσθε μόνον τριακοντούτις, ἀλλὰ μὲ ὅλον τὸ θάρρος ποῦ εἰμπορῶ νὰ ἔχω ὡς παιδικός σας φίλος σᾶς ὑπενθυμίζω, ὅτι ἐγεννήθημεν τὴν αὐτὴν ἡμέραν....

— Πολὺ πιθανόν, κύριέ μου. Ἀλλὰ ὡς θὰ ἐνθυμεῖσθε εἰς τὸ δέκατον ἔτος ἠσθένησα ἀπὸ τυφοειδῆ πυρετὸν ὅστις μὲ ἔκαμε νὰ λησμονήσω...μερικὰ πράγματα....

ΩΦΕΛΙΜΟΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Καταδικνὺ βουτύρου στιγμιαίως

Θέσατε ἐντὸς φιάλης μὲ ἀνοικτὸν λαιμὸν γάλα ἄβραστον, ἣν κατόπιν διαταράζετε καὶ κινεῖτε ἀρκετὰ καὶ δυνατὰ μέχρις ὅτου τὸ γάλα πύξῃ χύσατε τότε εἰς ἕνα λεπτὸν κόσκινον ἢ γάζαν, διὰ νὰ περάσῃ τὸ ρευστὸν γάλα. Οὕτω θὰ ἔχετε θαυμάσιον βούτυρον τῆς στιγμῆς.

Πρὸς ἀποκοπὴν τοῦ καουτσούκ

Ἐμβαπτίσατε τὸ ἐργαλεῖον τῆς κοπῆς (ψαλίδα ἢ μαχαίριον) κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐργασίας ἐντὸς ὕδατος καὶ κατόπιν τὸ μεταχειρίζεσθε. Οὕτω τὸ καουτσοὺκ εὐκόλως κόπτεται.

Διὰ τὰς νεοκτίστους οἰκίας

Συμβαίνει πολλάκις νὰ εἴμεθα ἠναγκασμένοι ἵνα κατοικήσωμεν ἐντὸς οἰκίας νεοκτίστου. Ἀλλὰ πολὺ πρέπει νὰ συλλογισθῶμεν καὶ τὴν ὑγρασίαν τῶν δωματίων. Τί λοιπὸν νὰ πράξωμεν;

Ἑτοιμάζομεν πυρὰν ἀνθράκων ἐντὸς πυρεύνου (φοβοῦ μεγάλη) καὶ τὴν θέτομεν εἰς ἕκαστον δωμάτιον ἐπὶ ὥραν περίπου, κλείοντες αὐτὰ ἑρμητικῶς. Οὕτω ὁ ἐκ τῆς καύσεως ἄνθραξ συνενοῦται μετὰ τοῦ ὀξυγόνου τοῦ ἀέρος καὶ σχηματίζεται ἀνθρακικὸν ὀξύ, ὅπερ ἀπορροφούμενον ὑπὸ τῆς νωπῆς ἀσβέστου τῶν τοίχων εὐνοεῖ μεγάλως τὴν ἀποξήρανσιν αὐτῶν.

Ἐννοεῖται ὅμως ὅτι πρέπει μετὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην νὰ ἀερισθῶσι τὰ δωμάτια καλῶς.

Λύγὰ βραστὰ μὲ τυρὸν

Ἑτοιμάσατε : Λύγὰ 6, Κρέμα, Βούτυρο 30 δράμια, τυρὶ τῆς ἐλβετίας εἰς τεμάχια.

Ἀνελύσατε τὸ βούτυρον ἐντὸς κατσαρόλας ἐκ πορσελάνης, θρύψατε τὰ λύγά, ρίψατε ἅλας, πιπέρι καὶ μοσχοκάρυδο τριμένο, ἀνακατεύετε ἀκαταπαύστως, προσθέσατε τὴν κρέμαν, διὰ νὰ γίνῃ τὸ σύνολον πολτῶδες, ἀποφύγετε νὰ τὸ κάψητε πολύ, ὥστε καθ' ἣν στιγμὴν πρέπει νὰ τὸ σερβίρετε νὰ τὸ βγάλετε ἀπὸ τὴν φωτιὰν καὶ προσθέτετε τὸ κομμένο τυρὶ τὸ ὁποῖον δὲν πρέπει νὰ εὑρεθῇ ἐπὶ τῆς φωτιᾶς.

Ἀναμιγνύετε τὸ σύνολον καὶ σερβίρετε.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Σ. Μ. Ἀργοστόλιον Ἐλήφθη ἐπιστολή σας. Τὰ φύλλα δὲν διεκόπησαν. Ἀναμένομεν ἐξήλωσίν σας.— Δ. Ν. Τριγάνιον. Ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψει αἱ παραγγελίαι σας. Ἡσυχεῖται. — Ε. Μ. Μυτιλήνην. Ἐλήφθη ἐπιστολή σας. Ἔχει καλῶς. Ἀγγελία θὰ τεθῇ. — Ε. Τ. Πλωμάριον. Ἔχετε δίκαιον. Θὰ καταβάλετε μόνον 10 φρ.— Κ. Ο. Φακούς. Φυλλάδια ἐλείποντα σᾶς ἐστείλαμεν.—Κ.Α. Μυτιλήνην. Ἐλήφθη ἐπιστολή σας καὶ ἐσύραμεν τραπεζικὴν φρ. 81. Ἀναμένομεν νεωτέραν σας.— Μ. Π. Κωνσταντινούπολιν Ἐλήφθησαν φρ. 10 διὰ συνδρομὰς σας. Εὐχαριστοῦμεν πολύ. —Μ.Κ. Κωνσταντινούπολιν Ἔχει καλῶς, ἐνεγράψαμεν μόνον εἰς «Φύσιν».— Ν. Γ. Χαρτούμ. Διεύθυνσίς σας ἀλλάζει.— Ν. Ε. Ἄνδρου.— Σ. Ε. Μ. Πλωμάριον Κατὰ τὴν παραγγελίαν σας, σᾶς ἐνεγράψαμεν εἰς «Πανόραμα» καὶ ταχ. ἐγράψαμεν.— Ἀδ. Στ. Καρτούμ. Ἐλήφθη συστημένη. Ταχ. γράφομεν ἐκτενῶς.